Bilaga I Samlad redovisning av åtgärder enligt artikel 11.3, 11.4 och 11.6 vattendirektivet

Av 6 kap. 5 § vattenförvaltningsförordning (2004:660) framgår det att ett åtgärdsprogram för vatten ska innehålla sådana åtgärder och hänvisningar till övrig lagstiftning som avses i artikel 11.3, 11.4 och 11.6 i vattendirektivet (2000/60/EG). Denna bilaga redovisar hur åtgärderna i åtgärdsprogrammet kopplar till kraven i artikel 11.3, 11.4 och 11.6 i vattendirektivet. Av bilagan framgår även hänvisningar till övrig svensk lagstiftning som kopplar till kraven i artikel 11.3, 11.4 och 11.6 vattendirektivet.

1.1. Grundläggande och kompletterande åtgärder

Av artikel 11.3 vattendirektivet framgår de så kallade *grundläggande åtgärderna* som utgör miniminivån för vilka åtgärder som ska vidtas i varje medlemsland. Om de grundläggande åtgärderna inte är tillräckliga för att säkerställa att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas ska även *kompletterande åtgärder* enligt artikel 11.4 genomföras.

De *grundläggande åtgärderna* är en utgångspunkt för det åtgärdsarbete som ska bedrivas av myndigheter och kommuner med stöd av befintlig lagstiftning. Grundläggande åtgärder enligt artikel 11.3 vattendirektivet kan i vissa fall också omfatta behov av nya eller förstärkta regleringar via miljöbalken och relaterad lagstiftning. Grundläggande åtgärder kan även bestå av nya eller uppdaterade föreskrifter, om den befintliga regleringen inte bedöms ge tillräckligt utrymme för en tillämpning som säkerställer att artikel 11.3 följs. De grundläggande åtgärderna omfattar både befintlig lagstiftning och dess praktiska tillämpning. De grundläggande åtgärderna ska, så långt som möjligt, genomföras inom centrala myndigheters, länsstyrelsers och kommuners ordinarie uppdrag.

Det finns två typer av grundläggande åtgärder i artikel 11.3. Den ena typen är de åtgärder som följer av artikel 11.3 a, till följd av ett antal EU-direktiv som anges i artikel 10 och bilaga VI, del A i direktivet. Dessa inkluderar den svenska implementeringen av bland annat badvattendirektivet (2006/7/EG), dricksvattendirektivet ((EU) 2020/2184), grundvattendirektivet (2006/118/EG), prioämnesdirektivet (2008/105/EG), avloppsvattendirektivet ((EU) 2024/3019), art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) och industriutsläppsdirektivet (2010/75/EU). För en fullständig lista över samtliga direktiv som omfattas av artikel 11.3 a och dess implementering i Sverige, se avsnitt 1.3. *Samlad redovisning för artikel 11.3 a vattendirektivet* med tillhörande *Tabell 1* nedan.

Den andra typen av grundläggande åtgärder är de åtgärder som följer av artikel 11.3 b-l. Här listas mer konkreta krav på olika typer av regleringar och processer som ska finnas på plats i varje medlemsland i syfte att hantera olika former av miljöproblem, exempelvis krav på förhandsprövning för olika verksamheter. För en fullständig lista

över samtliga krav i artikel 11.3 b-l och dess implementering i Sverige, se avsnitt 1.4 *Samlad redovisning för artikel 11.3 b-l vattendirektivet* med tillhörande *Tabell 2* nedan.

Kompletterande åtgärder är de ytterligare åtgärder som behöver utformas för att kunna följa miljökvalitetsnormerna, efter att de grundläggande åtgärderna har genomförts. De kan bestå av nya föreskrifter och andra styrmedel som går utöver de som är identifierade som grundläggande samt aktiviteter, information, rådgivning, utredning eller forskning.

Kompletterande åtgärder enligt artikel 11.4 kan vara i stort sett vilka åtgärder som helst utöver de grundläggande åtgärderna. I Bilaga VI, del B vattendirektivet räknas några exempel på kompletterande åtgärder upp. För en fullständig lista över de kompletterande åtgärderna i Åtgärdsprogram för vatten 2028–2033 och hur de kopplar till artikel 11.4 och Bilaga VI del B vattendirektivet se avsnitt 1.5. *Samlad redovisning för artikel 11.4 vattendirektivet* med tillhörande *Tabell 3* nedan.

Därutöver finns det krav i artikel 11.6 på att medlemsstaterna vid genomförandet av grundläggande åtgärder ska vidta alla lämpliga åtgärder för att föroreningen av marina vatten inte skall öka och att genomförandet av grundläggande åtgärder inte på några villkor, varken direkt eller indirekt, får leda till ökad förorening av ytvatten. För en samlad redovisning över kraven i artikel 11.6 och dess implementering i Sverige, se avsnitt 1.6. *Samlad redovisning för artikel 11.6 vattendirektivet* med tillhörande *Tabell 4* nedan.

1.2. Åtgärdsprogram 2028–2033

Vattendistriktens Åtgärdsprogram för vatten 2028–2033 innehåller 60 åtgärder i Södra Östersjöns, Norra Östersjöns och Västerhavets vattendistrikt. Bottenhavets och Bottenvikens vattendistrikts Åtgärdsprogram för vatten 2028–2033 innehåller 59 åtgärder.

Av de totalt 60 åtgärderna bedöms 24 åtgärder utgöra grundläggande åtgärder enligt artikel 11.3 b-l, vilka redovisas i Tabell 2 nedan. 41 åtgärder bedöms utgöra kompletterande åtgärder enligt artikel 11.4 och redovisas i Tabell 3. Fem åtgärder innehåller inslag av både grundläggande och kompletterande karaktär och har därför redovisats i både Tabell 2 och Tabell 3, detta är: *Havs- och vattenmyndigheten åtgärd 7 – Nationell strategi för restaurering av föråldrade vattenverksamheter och anläggningar*, *Kemikalieinspektionen åtgärd 1 – Förbyggande och informerande åtgärder för att minska utsläpp och spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen*, *Naturvårdsverket åtgärd 1 - Vägledning om förorenat avfall och massor*, *Naturvårdsverket åtgärd 3 - Tillsynsvägledning om förorenade områden* och *Länsstyrelserna åtgärd 10 Prioritering av åtgärdsarbetet med förorenade områden.*

Till beslutsversionen av Åtgärdsprogram för vatten 2028–2033 kommer det tillkomma en beskrivning av de fem vattendistriktens delåtgärdsprogram och hur många av delåtgärdsprogrammens åtgärder som är grundläggande respektive kompletterande. Delåtgärdsprogrammen tas fram parallellt med Åtgärdsprogram för vatten 2028–2033. Totalt kommer de fem vattenmyndigheterna att ta fram fem olika

delåtgärdsprogram:

- Delåtgärdsprogram 2028–2033 för Åby-, Byske-, och Kågeälvars avrinningsområde i Bottenvikens vattendistrikt,
- Delåtgärdsprogram 2028–2033 för Ljusnans huvudavrinningsområde med angränsande vattensystem i Bottenhavets vattendistrikt,
- Delåtgärdsprogram för vatten i Rolfsåns avrinningsområde 2028–2033 i Västerhavets vattendistrikt,
- Delåtgärdsprogram mot övergödning i Egentliga Östersjön 2028–2033 i Södra och Norra Östersjöns vattendistrikt och
- Delåtgärdsprogram mot torka och vattenbrist 2028–2033 i Södra Östersjöns vattendistrikt.

Mer information om delåtgärdsprogrammen, bland annat information rörande samrådstid, kan läsas i kapitel 1 i Åtgärdsprogram för vatten 2028–2033.

1.3. Samlad redovisning för artikel 11.3 a vattendirektivet

De grundläggande åtgärderna som följer av artikel 11.3 a i vattendirektivet, alltså de minimikrav som ska uppfyllas genom implementeringen av de EU-direktiv som anges i artikel 10 och bilaga VI, del A i direktivet, redovisas i Tabell 1 tillsammans med en redovisning av de svenska författningar som nämnda direktiv i huvudsak är implementerade genom.

Tabell 1. Samlad redovisning för artikel 11.3 a vattendirektivet

Tabellen visar vilka direktiv som räkas upp i artikel 11.3 a vattendirektivet (vänsterkolumnen), genom vilka svenska författningar som direktiven i huvudsak är implementerade (mittenkolumnen) samt en kompletterande kommentar rörande den svenska implementeringen (högerkolumnen).

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 a)	Svensk reglering	Kompletterande kommentar
Badvattendirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/7/EG av den 15 februari 2006 om förvaltningen av badvattenkvaliteten och om upphävande av direktiv 76/160/EEG)	Miljöbalk (1998:808) Vattenförvaltningsförordning (2004:660) Badvattenförordning (2008:218) Havs- och vattenmyndigheten föreskrifter och allmänna råd om badvatten (HVMFS 2012:14) Vattenmyndigheternas föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i respektive vattendistrikt	Vattenmyndigheterna anger vilka vattenförekomster som utgör skyddade områden för badvatten. Vattenmyndigheterna fastställer kvalitetskrav för sådana badvatten som omfattas av direktivet, enligt bestämmelserna i den svenska genomförandelagstiftningen.
Fågeldirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar)	Miljöbalk (1998:808) Skogsvårdslag (1979:429) Jaktlag (1987:259) Jaktförordning (1987:905) Miljöbedömningsförordning (2017:966) Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Artskyddsförordning (2007:845) Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) Naturvårdsverkets föreskrifter om artskydd (NFS 2009:10) Naturvårdsverkets förteckning över naturområden som avses i 7 kap. 27 § miljöbalken (NFS 2014:29) Vattenmyndigheternas föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i respektive vattendistrikt	Vattenmyndigheterna anger vilka vattenförekomster som utgör områden för skydd av livsmiljöer eller arter (Natura 2000). Vattenmyndigheterna fastställer vid behov särskilda krav för vattenförekomster som berörs av Natura 2000-områden.

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 a)	Svensk reglering	Kompletterande kommentar
Dricksvattendirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 av den 16 december 2020 om kvaliteten på dricksvatten)	Miljöbalk (1998:808) Livsmedelslag (2006:804) Plan- och bygglag (2010:900) Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster Livsmedelsförordning (2006:813) Plan- och byggförordning (2011:338) Förordning (2024:156) om riskbedömning avseende fastighetsinstallationer för dricksvatten Vattenförvaltningsförordning (2004:660) Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten (LIVSFS 2022:12) Folkhälsomyndighetens föreskrifter om parametervärden för legionella och bly (HSLF-FS 2024:33) Vattenmyndigheternas föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i respektive distrikt	Vattenmyndigheterna är ansvariga myndigheter för avgränsning, riskbedömning och framtagande av riskhanteringsåtgärder avseende tillrinningsområden för uttagspunkter för dricksvatten. Vattenmyndigheterna anger vilka dricksvattenförekomster som utgör skyddade områden enligt artikel 7 och Bilaga IV punkt 1 i) vattendirektivet.
Sevesodirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU av den 4 juli 2012 om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG)	Miljöbalk (1998:808) Arbetsmiljölag (1977:1160) Lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor Lag (2003:778) om skydd mot olyckor Lag (2005:181) om miljöinformation hos vissa enskilda organ Plan- och bygglag (2010:900) Miljöbedömningsförordning (2017:966) Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor Miljötillsynsförordning (2011:13) Förordningen (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (MSBFS 2015:8)	
MKB-direktivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt)	Miljöbalk (1998:808) Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd Miljöbedömningsförordning (2017:966)	

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 a)	Svensk reglering	Kompletterande kommentar
Slamdirektivet (Rådets direktiv 86/278/EEG av den 12 juni 1986 om skyddet för miljön, särskilt marken, när avloppsslam används i jordbruket)	Miljöbalk (1998:808) Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd Förordning (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter Kungörelse med föreskrifter om skydd för miljön, särskilt marken, när avloppsslam används i jordbruket (SNFS 1994:2)	
Avloppsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/3019 av den 27 november 2024 om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse)	Miljöbalk (1998:808) Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd Miljöprövningsförordning (2013:251) Naturvårdsverkets föreskrifter om rening och kontroll av utsläpp av avloppsvatten från tätbebyggelse (NFS 2016:6)	Vattenmyndigheterna anger vilka vattenförekomster som utgör känsliga områden för utsläpp av näringsämnen (avloppsvattenkänsliga områden).
Växtskyddsmedelsförordning (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG)	Miljöbalk (1998:808) Förordning (2016:402) om nematoder, insekter och spindeldjur som bekämpningsmedel Förordning (2014:425) om bekämpningsmedel Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2022:3) om bekämpningsmedel Statens jordbruksverks föreskrifter om utbildning om och tillstånd för användning av växtskyddsmedel (SJVFS 2014:35) Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om integrerat växtskydd (SJVFS 2014:42) Statens jordbruksverks föreskrifter om dokumentationskrav för yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel (SJVFS 2015:49) Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel (NFS 2015:2) Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av vissa biocidprodukter (NFS 2015:3)	
Nitratdirektivet (Rådets direktiv 91/676/EEG av den 12 december 1991 om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket)	Miljöbalk (1998:808) Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd Förordning (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring	Vattenmyndigheterna anger vilka vattenförekomster som utgör känsliga områden för utsläpp av näringsämnen (nitratkänsliga områden).

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 a)	Svensk reglering	Kompletterande kommentar
Art- och habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter)	Miljöbalk (1998:808) Skogsvårdslag (1979:429) Jaktlag (1987:259) Fiskelag (1993:787) Jaktförordningen (1987:905) Miljöbedömningsförordning (2017:966) Förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskenäringen Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Artskyddsförordning (2007:845) Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) Naturvårdsverkets föreskrifter om artskydd (NFS 2009:10) Vattenmyndigheternas föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i respektive vattendistrikt	Vattenmyndigheterna anger vilka vattenförekomster som utgör områden för skydd av livsmiljöer eller arter (Natura 2000-områden). Vattenmyndigheterna fastställer vid behov särskilda krav för vattenförekomster som berörs av Natura 2000-områden.
Industriutsläppsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp och utsläpp från djuruppfödning (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar)	Miljöbalk (1998:808) Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll Miljöbedömningsförordning (2017:966) Miljötillsynsförordning (2011:13) Industriutsläppförordningen (2013:250) Miljöprövningsförordningen (2013:251) Förordning (2013:252) om stora förbränningsanläggningar Förordning (2013:253) om förbränning av avfall Förordning (2013:254) om användning av organiska lösningsmedel Förordning (2013:255) om produktion av titandioxid Naturvårdsverkets föreskrifter om miljörapport (NFS 2016:8) Vattenmyndigheternas föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i respektive distrikt	

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 a)	Svensk reglering	Kompletterande kommentar
Prioämnesdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/105/EG av den 16 december 2008 om miljökvalitetsnormer och om förebyggande och begränsning av förorening av ytvatten och ändring och senare upphävande av rådets direktiv 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG och 86/280/EEG, samt om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG)	Miljöbalk (1998:808) Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd Miljöbedömningsförordningen (2017:966) Miljötillsynsförordning (2011:13) Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll Vattenförvaltningsförordning (2004:660) Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:25) om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2015:26) om övervakning av ytvatten Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (HVMFS 2015:34) om förvaltningsplaner och åtgärdsprogram för ytvatten Vattenmyndigheternas föreskrifter om miljökvalitetsnormer för vattenförekomster i respektive distrikt	
Grundvattendirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/118/EG av den 12 december 2006 om förebyggande och begränsning av förorening av grundvatten)	Miljöbalk (1998:808) Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll Miljöbedömningsförordningen (2017:966) Miljötillsynsförordning (2011:13) Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd Förordning (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket Vattenförvaltningsförordning (2004:660) Sveriges geologiska undersöknings föreskrifter om kartläggning, riskbedömning och klassificering av status för grundvatten (SGU-FS 2023:1) Sveriges geologiska undersöknings föreskrifter om miljökvalitetsnormer för grundvatten (SGU-FS 2023:2) Sveriges geologiska undersöknings föreskrifter om övervakning av grundvatten (SGU-FS 2024:2) Vattenmyndigheternas föreskrifter om miljökvalitetsnormer för vattenförekomster i respektive distrikt	
Direktiv om hållbar användning av bekämpningsmedel (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel)	Miljöbalk (1998:808) Förordning (2014:425) om bekämpningsmedel Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2022:3) om bekämpningsmedel Statens jordbruksverks föreskrifter om utbildning om och tillstånd för användning av växtskyddsmedel (SJVFS 2014:35) Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel (NFS 2015:2)	

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 a)	Svensk reglering	Kompletterande kommentar
Havsmiljödirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (Ramdirektiv om en marin strategi))	Miljöbalk (1998:808) Havsmiljöförordning (2010:1341) Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2012:18) om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljökvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön	
EU-förordningen om invasiva främmande arter (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 av den 22 oktober 2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter)	Miljöbalk (1998:808) Förordning (2026:311) om invasiva främmande arter Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om hantering av signalkräfta (HVMFS 2019:21)	

1.4. Samlad redovisning för artikel 11.3 b-l vattendirektivet

Tabell 2 nedan visar vattendirektivets krav enligt artikel 11.3 b-l vattendirektivet och de svenska författningar som i huvudsak har kopplingar till kraven i artikeln. De grundläggande åtgärderna enligt artikel 11.3 b-l är reglerade i svensk lagstiftning och de grundläggande åtgärderna i åtgärdsprogrammet är kopplade till denna lagstiftning. I tabellen finns det även en kompletterande kommentar rörande hur den svenska lagstiftningen uppfyller kraven i artikeln.

Tabell 2. Samlad redovisning för artikel 11.3 b-l vattendirektivet

Tabellen visar vattendirektivets krav på grundläggande åtgärder enligt artikel 11.3 b-l och de svenska författningar som i huvudsak har kopplingar till kraven i artikeln. Därutöver redogörs det för vilka åtgärder i åtgärdsprogrammet för vatten 2028–2033 som kopplar till respektive punkt i artikel 11.3 b-l samt en kompletterande kommentar rörande hur den svenska lagstiftningen uppfyller kraven.

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
b) Åtgärder som anses lämpliga för de syften som anges i artikel 9 (kostnadstäckning för vattentjänster).	Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.		I lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster finns bestämmelser om att vattenförsörjning och avloppsvattenhantering ska finansieras genom avgifter (VA-taxa). VA-taxan delas upp i två delar: anläggningsavgift och brukningsavgift. *Anläggningsavgift* är en engångsavgift för täckande av kostnaden för att ordna en allmän va-anläggning. *Brukningsavgift* är periodiska avgifter för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän va-anläggning som inte täcks av anläggningsavgiften.
c) Åtgärder för att främja en effektiv och hållbar vattenanvändning för att undvika att uppnåendet av de mål som anges i artikel 4 äventyras.	2 kap. miljöbalken – allmänna hänsynsregler som tillämpas för all vattenanvändning, särskilt 2 kap. 3, 5 och 6 §§ som avser försiktighetsprincipen, val av lokalisering och hushållning med resurser. 3–4 kap. miljöbalken –hushållningsbestämmelser med grundläggande principer för hushållning med mark och vattenresurser. 5 kap. miljöbalken – Det är myndigheters och kommuners ansvar för att miljökvalitets-normerna följs. En myndighet eller en kommun får inte tillåta att en ny verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller en befintlig verksamhet ändras om det innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller att möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormer äventyras.	Samtliga åtgärder i åtgärdsprogrammet syftar till att åstadkomma en effektiv och uthållig vattenanvändning för att se till att miljökvalitetsnormerna för vatten följs.	Vattenmyndigheten föreskriver vilka miljökvalitetsnormer som gäller för vattenförekomster i respektive distrikt. Av 5 kap. miljöbalken framgår det att det är myndigheter och kommuner som ansvarar för att miljökvalitetsnormerna följs, detta sker exempelvis genom tillsyn och prövning. I 5 kap. 4 § miljöbalken regleras det så kallade *försämrings- och äventyrandeförbudet*, alltså att en myndighet eller en kommun inte får tillåta att en ny verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller en befintlig verksamhet ändras om det innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller att möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormer äventyras. I 4 kap.

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
	11 kap. miljöbalken – tillstånds- eller anmälningsplikt för vattenverksamhet (vattenanvändning). Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster – bestämmelser om vattenförsörjning och brukaravgifter för nyttjande. Plan- och bygglagen (2010:900) – bestämmelser om kommunal fysisk planering, inklusive ansvaret för planering av mark- och vattenanvändning med beaktande av allmänna och enskilda intressen. Vattenförvaltningsförordning (2004:660) – bestämmelser rörande förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön. Vattenmyndigheternas föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i respektive distrikt.		vattenförvaltningsförordningen regleras möjligheterna till undantag från försämring- och äventyrandeförbudet. Reglering av uttag och återföring av yt- och grundvatten samt uppdämning sker genom krav på tillståndsprövning av sådana verksamheter enligt 11 kap. miljöbalken. Det säkerställer en kontroll av var, och under vilka förutsättningar, dessa verksamheter får komma till stånd. Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänsters bestämmelser om kommunernas ansvar för vattenförsörjning och avloppsvattenhantering, samt det kommunala ansvaret för fysisk planering och användning av mark- och vattenområden enligt plan- och bygglagen (2010:900) syftar bland annat till att säkerställa en långsiktig och hållbar vattenanvändning.
d) Åtgärder för att uppfylla kraven i artikel 7, däribland åtgärder för att skydda vattenkvaliteten för att minska den nivå av vattenrening som krävs för framställning av dricksvatten.	5 kap. miljöbalken – Krav på att åtgärder ska tas fram om det behövs för att följa en miljökvalitetsnorm eller för att skydda kvaliteten på dricksvatten. 7 kap. miljöbalken – inrättande av vattenskyddsområde för dricksvattenförekomster. 11 kap. miljöbalken – tillståndsprövning av vattenuttag. Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster - bestämmelser om vattenförsörjning och brukaravgifter för nyttjande. Livsmedelslagen (2006:804) – bestämmelser om dricksvattenkvalitet. Plan- och bygglagen (2010:900) – bestämmelser om kommunal fysiskplanering, inklusive ansvaret för	Havs- och vattenmyndigheten åtgärd 2 – Vägledning om dricksvattenskydd och vattenförsörjning Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 4 – Dricksvattenskydd Länsstyrelserna åtgärd 6 – Långsiktigt skydd av vattentäkter Kommunerna åtgärd 3 – Skydd av vattentäkter	Kommunerna ansvarar för den allmänna dricksvattenförsörjningen. Kommunerna ansvarar även för planering, planläggning och byggande på lokal nivå. Länsstyrelserna ansvarar för den regionala planeringen av vattenförsörjning. Både kommuner och länsstyrelser kan inrätta vattenskyddsområden till skydd för en grund- eller ytvatten som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas som vattentäkt. Inom vattenskyddsområden finns bestämmelser för verksamheter som riskerar att förorena vattnet på både kort och lång sikt, exempelvis hantering av

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
	planering av mark- och vattenanvändning med beaktande av allmänna och enskilda intressen. 40 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd – möjlighet för kommunen att meddela föreskrifter om vattenskydd. Förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera. Vattenförvaltningsförordningen (2004:660) – bestämmelser rörande förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön samt bestämmelser rörande åtgärdsprogram för vatten. Livsmedelsförordningen (2006:813) – bestämmelser om dricksvattenkvalitet. Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten (LIVSFS 2022:12).		kemikalier och spridning av bekämpningsmedel. Ibland kan även allmänheten beröras av skyddsföreskrifter genom exempelvis förbud mot motorbåtstrafik på sjöar som är vattentäkter. Som grundregel gäller att hela tillrinningsområdet till vattenförekomsten bör utgöra vattenskyddsområde. Normalt inrättas ett brunnsområde i direkt anslutning till vattenuttaget, där endast vattenverksamhet i form av vattenuttaget får förekomma, samt en primär skyddszon och en sekundär skyddszon och vanligen också en tertiär skyddszon. Olika zoner har olika stränga regler, baserat på att närmare belägna risker till vattenresursen normalt behöver strängare restriktioner. Livsmedelsverket ansvarar för föreskrifter om dricksvattenkvalitet. Enligt vattenförvaltningsförordningen ska vattenmyndigheterna kartlägga dricksvattenförekomster och ange vilka kvalitetskrav som gäller för dessa. Det finns även krav på att ett åtgärdsprogram för vattendistrikt ska innehålla åtgärder för inrättande av vattenskyddsområden eller för att på annat sätt skydda dricksvatten. Enligt 4 a kap. vattenförvaltningsförordningen ska vattenmyndigheterna även bedöma risker och ta fram riskhanteringsåtgärder i tillrinningsområden för uttagspunkter för dricksvatten.

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
e) Reglering av uttag av sött ytvatten och grundvatten, samt uppdämning av sött ytvatten, inklusive ett eller flera register över vattenuttag och ett krav på förhandsprövning för uttag och uppdämning. Dessa regleringar skall regelbundet ses över och, när så är nödvändigt, uppdateras. Medlemsstaterna kan från dessa regleringar undanta uttag och uppdämning som inte har några betydande konsekvenser för vattnets status.	2 kap. miljöbalken – allmänna hänsynsregler om de försiktighetsmått och skyddsåtgärder som ska vidtas vid verksamheter och åtgärder som exempelvis vattenreglering och vattenuttag. 5 kap. miljöbalken – Det är myndigheters och kommuners ansvar för att miljökvalitetsnormerna följs. En myndighet eller en kommun får inte tillåta att en ny verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller en befintlig verksamhet ändras om det innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller att möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormer äventyras. 6 kap. miljöbalken – ansökan om tillstånd föregås av samråd och miljökonsekvensbeskrivning. 7 kap. miljöbalken – oavsett 11 kap. kan det krävas tillstånd för vattenuttag som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett särskilt skyddat område. 9 kap. miljöbalken – kommuner får föreskriva om tillstånds- eller anmälningsplikt för nya grundvattentäkter i områden där det är eller kan bli ont om sött grundvatten. 11 kap. miljöbalken – tillstånds- eller anmälningsplikt för uttag eller uppdämning av vatten, undantag från tillståndsplikt, skyldighet för vattenkraftsverksamheter att ha moderna miljövillkor (NAP). 17 kap. – Vattenuttag med större omfattning och miljöpåverkan kan bli föremål för regeringens tillåtlighetsprövning. 24 kap. miljöbalken – bestämmelser om återkallelse och omprövning av tillstånd och villkor för bland annat vattenuttag.	Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 1 – Miljötillsyn Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 4 – Dricksvattenskydd Havs- och vattenmyndigheten åtgärd 2 – Vägledning om dricksvattenskydd och vattenförsörjning Länsstyrelserna åtgärd 2 – Vägledning till kommuner om tillsyn, prövning och egenkontroll Länsstyrelserna åtgärd 3 – Miljötillsyn och prövning Länsstyrelserna åtgärd 6 – Långsiktigt skydd av vattentäkter Kommunerna åtgärd 2 – Miljötillsyn och prövning Kommunerna åtgärd 3 – Skydd av vattentäkter	Uttag av sött ytvatten och grundvatten samt uppdämning av sött ytvatten utgör vattenverksamhet enligt 11 kap. 3 § miljöbalken. Kravet på förhandsprövning av uttag och uppdämning motsvaras i svensk rätt av förhandsprövning genom ett tillstånds- eller anmälningsförfarande av vattenverksamhet enligt bestämmelserna i 11 kap. miljöbalken och förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter. Tillståndspliktiga vattenverksamheter står under tillsyn enligt 26 kap. miljöbalken och omfattas av bestämmelserna om omprövning och återkallelse i 24 kap. miljöbalken. Kravet på regelbunden översyn införlivas av regleringar i svensk rätt av tillsynsmyndighetens skyldighet att fortlöpande bedriva tillsyn över uttag av sött ytvatten och grundvatten och uppdämning av ytvatten samt skyldigheten att vidta de åtgärder som följer av ett åtgärdsprogram. Kravet på nödvändiga uppdateringar införlivas genom kravet på kommuner och myndigheter att vidta åtgärder enligt ett åtgärdsprogram och deras ansvar för att miljökvalitetsnormerna följs tillsammans med verktyg i form av generella föreskrifter, tillsynsmyndighetens föreläggande om rättelse samt ansökan om omprövning eller återkallelse av tidigare meddelade tillstånd. Kravet på regelbunden översyn och nödvändiga uppdateringar av anmälningspliktiga verksamheter uppfylls genom tillsynsmyndighetens tillsyn och myndighetens möjligheter till att förelägga den

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
	26 kap. miljöbalken – tillsynsmyndigheten ansvarar för att säkerställa att kraven i miljöbalken och tillhörande förordningar och föreskrifter följs, exempelvis genom att fortlöpande kontrollera att tillstånd och villkor följs och att krav på tillstånd eller anmälan upprätthålls. Tillsynsvägledning syftar till att säkerställa att tillsynen bedrivs ändamålsenligt. Lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet – skyldighet att avstå vatten för allmänna behov vid allvarlig torka m.m. Förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet – anmälningsplikt för vissa vattenuttag, skyldighet för tillsynsmyndigheten att i anmälningsärende meddela förbud och förelägganden som behövs enligt miljöbalken. 6 kap. vattenförvaltningsförordning (2004:660) – krav på att åtgärdsprogram för vatten bland annat ska innehålla åtgärder för att i den mån det är behövligt åstadkomma omprövning av tillstånd till eller villkor för vattenverksamhet. Miljötillsynsförordning (2011:13) – Tillsynsmyndigheten för register över alla tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn, inklusive vattenuttag. Miljöbedömningsförordningen (2017:966) – krav på miljökonsekvensbeskrivningar. Domstolsverkets föreskrifter om miljöboken (DVFS 2019:12) – Vid varje mark- och miljödomstol ska det föras en förteckning över domstolens avgöranden inom domsområdet i frågor som rör miljöbalken eller lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet och som domstolen avgör som första		anmälda verksamheten att söka tillstånd eller förelägga om rättelse i det enskilda fallet. Huvudregeln är att all vattenverksamhet kräver tillstånd enligt 11 kap. 9 § MB. För vissa vattenverksamheter med begränsad omfattning gäller i stället anmälningsplikt. Tillstånd eller anmälan behövs inte om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena (11 kap. 12 § miljöbalken). Tillstånd får förenas med villkor om begränsning av uttag och användande av försiktighetsmått i enlighet med den grundläggande principen om användande av bästa möjliga teknik (2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken). Villkoren innehåller även vanligen bestämmelser om maximal bortledning vid olika grundvattennivåer eller flöden samt en skyldighet att mäta den bortledda vattenmängden. Därtill omfattas vattenuttag i tillstånden ofta av ett kontrollprogram av vilket ska framgå mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder för uppföljning av villkoren gällande bland annat de vattenmängder som bortleds. Tillstånd till vattenverksamhet får tidsbegränsas och kan under vissa förutsättningar, exv. om verksamheten medverkar till att en miljökvalitetsnorm inte följs, uppdateras genom omprövning enligt 24 kap. miljöbalken. En prövning får inte resultera i ett tillstånd som innebär en försämring av kvaliteten på vattenmiljön i strid med försämringsförbudet eller som innebär ett äventyrande av en miljökvalitetsnorm (5 kap. 4 §

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
	instans (miljöbok).		miljöbalken). Inom ramen för prövning och omprövning handlar det om att prövningsmyndigheten ska säkerställa att tillståndet till verksamheten eller åtgärden förses med tillräckligt långtgående villkor eller att inte ge tillstånd. Inom ramen för anmälnings- eller tillståndsärenden handlar det om att förelägga om tillräckligt långtgående försiktighetsmått, förelägga om att söka tillstånd eller vid behov besluta om nödvändiga begränsningar eller förbud. I huvudsak ansvarar länsstyrelserna för tillsyn över vattenverksamheter inklusive uttag av vatten. Genom tillsyn med stöd av 26 kap. miljöbalken uppmärksammas eventuella behov av försiktighetsmått och åtgärder, omprövning eller återkallelse av meddelade tillstånd. Det finns även möjlighet för myndigheterna att ingripa i ansträngda situationer, exempelvis allvarlig vattenbrist. Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för tillsynsvägledning (3 kap. 5 § miljötillsynsförordningen). Tillståndsmyndigheten för register över alla tillstånd (Miljöboken) och tillsynsmyndigheten för register över alla tillsynsobjekt (Älvan). Se även promemoria från regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet) till EU-kommissionen den 31 mars 2025 med svar på formell underrättelse angående artikel 11.3 i direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område, överträdelsenummer 2024/2236.

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
f) Regleringar, inklusive ett krav på förhandsprövning för konstgjord påfyllning eller förstärkning av grundvattenförekomster. Vattnet som används kan hämtas från vilket ytvatten eller grundvatten som helst, förutsatt att användningen av källan inte äventyrar uppnåendet av de miljömål som fastställts för källan eller den påfyllda eller förstärkta grundvattenförekomsten. Dessa regleringar skall regelbundet ses över och, när så är nödvändigt, uppdateras.	2 kap. miljöbalken – allmänna hänsynsregler om de försiktighetsmått och skyddsåtgärder som ska vidtas vid verksamheter och åtgärder som exempelvis återföring av avlett yt- och grundvatten samt konstgjord infiltration. 5 kap. miljöbalken – Det är myndigheters och kommuners ansvar för att miljökvalitetsnormerna följs. En myndighet eller en kommun får inte tillåta att en ny verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller en befintlig verksamhet ändras om det innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller att möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormer äventyras. 9 kap. miljöbalken – kommuner får föreskriva om tillstånds- eller anmälningsplikt för nya grundvattentäkter i områden där det är eller kan bli ont om sött grundvatten. 11 kap. miljöbalken – tillstånds- eller anmälningsplikt för återföring av avlett yt- eller grundvatten samt konstgjord infiltration. 24 kap. miljöbalken – bestämmelser om återkallelse och omprövning av tillstånd och villkor för bland annat återföring av avlett yt- och grundvatten och konstgjord infiltration. 26 kap. miljöbalken – tillsynsmyndigheten ansvarar för att säkerställa att kraven i miljöbalken och anslutande regleringar följs, exempelvis genom att fortlöpande kontrollera att tillstånd och villkor följs och att krav på tillstånd eller anmälan upprätthålls. Lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter – anmälningsplikt för vissa vattenverksamheter.	Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 1 – Miljötillsyn Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 4 – Dricksvattenskydd Havs- och vattenmyndigheten åtgärd 2 – Vägledning om dricksvattenskydd och vattenförsörjning Länsstyrelserna åtgärd 2 – Vägledning till kommuner om tillsyn, prövning och egenkontroll Länsstyrelserna åtgärd 3 – Miljötillsyn och prövning Länsstyrelserna åtgärd 6 – Långsiktigt skydd av vattentäkter Kommunerna åtgärd 2 – Miljötillsyn och prövning Kommunerna åtgärd 3 – Skydd av vattentäkter	11 kap. miljöbalken och anknutna regleringar innehåller bestämmelser om tillstånds- eller anmälningsplikt för vattenverksamheter, vilket bland annat omfattar konstgjord påfyllning eller förstärkning av grundvattenförekomster (konstgjord infiltration). Tillsynsbestämmelserna i 26 kap. miljöbalken, tillsammans med bestämmelser i 24 kap. miljöbalken om återkallelse och omprövning av tillstånd och villkor, innebär att tillsynsmyndigheterna fortlöpande ska bedöma om prövade verksamheter har tillräckliga villkor och bedrivs i enlighet med miljöbalkens bestämmelser. Tillsynsmyndigheten ansvarar också för att se till att tillstånd söks för verksamheter som inte har tillstånd.

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
g) När det gäller utsläpp från punktkällor som kan ge upphov till föroreningar, ett krav på förhandsreglering, till exempel ett förbud mot att förorenande ämnen släpps ut i vattnet, eller ett krav på förhandsprövning eller registrering som baseras på allmänna bindande regler, där utsläppsregleringar för de berörda förorenande ämnena fastställs, inbegripet regleringar i enlighet med artikel 10 och 16. Dessa regleringar skall regelbundet ses över och, när så är nödvändigt, uppdateras.	2 kap. miljöbalken – allmänna hänsynsregler om de försiktighetsmått och skyddsåtgärder som ska vidtas vid verksamheter och åtgärder med utsläpp till vatten som kan påverka vattenmiljön negativt. 5 kap. miljöbalken – Det är myndigheters och kommuners ansvar för att miljökvalitetsnormerna följs. En myndighet eller en kommun får inte tillåta att en ny verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller en befintlig verksamhet ändras om det innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller att möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormer äventyras. 6 kap. miljöbalken – ansökan om tillstånd föregås av samråd och miljökonsekvensbeskrivning. 9 kap. miljöbalken – bestämmelser om tillstånds- och anmälningsplikt för miljöfarlig verksamhet (bland annat utsläpp till vatten). 10 kap. miljöbalken – bestämmelser om verksamheter som orsakar miljöskador. 15 kap. miljöbalken – bestämmelser om avfall och förebyggande av avfall. 16 kap. miljöbalken – bestämmelser om bland annat ändringstillstånd och tidsbegränsning av tillstånd. 24 kap. miljöbalken – bestämmelser om återkallelse och omprövning av tillstånd och villkor för miljöfarliga verksamheter. 26 kap. miljöbalken – tillsynsmyndigheten ansvarar för att säkerställa att kraven i miljöbalken och anslutande regleringar följs, exempelvis genom att fortlöpande kontrollera att tillstånd och villkor följs och att krav på tillstånd eller anmälan upprätthålls. Verksamhetsutövare ska genom egenkontroll fortlöpande ha kontroll på verksamhetens påverkan på miljön och vid behov vidta försiktighetsmått och	Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 1 – Miljötillsyn Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 3 – Tillsyn av avlopp Naturvårdsverket åtgärd 1 – Vägledning om förorenat avfall och massor Naturvårdsverket åtgärd 2 – Tillsynsvägledning om miljöfarliga verksamheters utsläpp till luft och vatten Naturvårdsverket åtgärd 3 – Tillsynsvägledning om förorenade områden Länsstyrelserna åtgärd 2 – Vägledning till kommuner om tillsyn, prövning och egenkontroll Länsstyrelserna åtgärd 3 – Miljötillsyn och prövning Kommunerna åtgärd 2 – Miljötillsyn och prövning	Utsläpp av exempelvis avloppsvatten, fasta ämnen och gas utgör miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. 1 § miljöbalken. Kravet på utsläppsregleringar såsom förhandsprövning av punktkällor som kan ge upphov till förorening införlivas bl.a. genom bestämmelser om tillstånds- och anmälningsförfarande för miljöfarliga verksamheter enligt 9 kap. miljöbalken och miljöprövningsförordningen och generella föreskrifter. Tillstånds- eller anmälningsplikt säkerställer en kontroll av var och under vilka villkor vissa miljöfarliga verksamheter får komma till stånd och bedrivas. Vilka miljöfarliga verksamheter som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt regleras i miljöprövningsförordningen (2013:251). För miljöfarliga verksamheter som hanterar vissa specifika ämnen gäller tillståndsplikt enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Tillstånden för miljöfarliga verksamheter kan förenas med villkor med begränsningsvärden för utsläpp vilka beslutas med hänsyn till gällande miljökvalitetsnormer för vatten. Tillståndsprövningen får inte resultera i ett tillstånd som innebär en försämring av kvaliteten på vattenmiljön i strid med försämringsförbudet eller som innebär ett äventyrande av en miljökvalitetsnorm (5 kap. 4 § miljöbalken). Kravet på regelbunden översyn införlivas av bestämmelserna om tillsynsmyndighetens

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
	skyddsåtgärder för att begränsa sådan påverkan. Plan- och bygglagen (2010:900) –innehåller bestämmelser om planläggning av mark och vatten och om byggande. Industriutsläppsförordningen (2013:250) – innehåller bestämmelser om försiktighetsmått för industriutsläppsverksamheter. Miljöprövningsförordningen (2013:251) – innehåller närmare bestämmelser om tillstånds- och anmälningsplikt för miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken. Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd – innehåller närmare bestämmelser om tillstånds- och anmälningsplikt för bland annat hantering av farliga ämnen. Miljötillsynsförordningen (2011:13) – tillsynsmyndigheterna ska följa upp och kontrollera så att utsläpp till vattenmiljön följer gällande tillstånd och inte påverkar vattenmiljön på ett negativt sätt. Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll – verksamhetsutövare ska genom egenkontroll fortlöpande ha kontroll på verksamhetens påverkan på miljön och vid behov vidta försiktighetsmått och skyddsåtgärder för att begränsa sådan påverkan. Miljöbedömningsförordningen (2017:966) – krav på miljökonsekvensbeskrivningar för bland annat verksamheter med utsläpp till vatten. Förordning (2013:252) om stora förbränningsanläggningar – specifika begränsningskrav		skyldighet att fortlöpande bedriva tillsyn över miljöfarlig verksamhet tillsammans med skyldigheten att vidta åtgärder som behövs enligt ett åtgärdsprogram bl.a. åtgärden om att prioritera tillsyn av miljöfarliga verksamheter. Kravet på nödvändiga uppdateringar av regleringar införlivas genom kommuners och myndigheters skyldighet att vidta åtgärder enligt ett åtgärdsprogram och deras ansvar för att miljökvalitetsnormerna följs i förening med generella föreskrifter, tillsynsmyndighetens möjlighet att meddela föreläggande om rättelse samt ansökan om omprövning eller återkallelse av tidigare meddelade tillstånd. Tillsynen över miljöfarliga verksamheter omfattar alla slags verksamheter, även sådana som inte är tillstånds- eller anmälningspliktiga. Tillsynsmyndigheten övervakar att tillståndsvillkor för verksamheterna och generella bestämmelser, exempelvis miljökvalitetsnormer, följs. Tillsynsmyndigheten kan i det enskilda fallet förelägga en verksamhetsutövare att ansöka om tillstånd för en verksamhet eller åtgärd som inte omfattas av tillståndsplikt enligt generella bestämmelser (9 kap. 6 a § och 26 kap. 9 § miljöbalken). Tillsynsmyndigheten har möjlighet att förelägga om ytterligare försiktighetsmått eller förbud i frågor som inte omfattas av tillståndet eller, om det är påkallat, begära omprövning av tillståndet. Tillsynsmyndigheten arbetar för att anpassa

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
	för stora förbränningsanläggningar. Förordning (2013:253) om förbränning av avfall – specifika begränsningskrav för avfallsförbränningsanläggningar. Avfallsförordning (2020:614) – innehåller bestämmelser om avfall, avfallets hantering och avfallsförebyggande åtgärder. Förordning (2001:512) om deponering av avfall – bestämmelser som syftar till att förebygga och minska de negativa effekter deponering av avfall kan orsaka på människors hälsa och på miljön, särskilt när det gäller förorening av ytvatten, grundvatten, mark och luft. Förordning (2013:319) om utvinningsavfall – innehåller bestämmelser om försiktig-hetsmått för att förebygga eller i möjligaste mån begränsa skadliga effekter på människors hälsa och miljön som kan upp-komma till följd av hantering av avfall från industri som utvinner ämnen och material genom att bryta eller på annat sätt ta den från jordskorpan eller som bearbetar eller på annat sätt hanterar utvunnet material. Förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen – innehåller bland annat bestämmelser om förbud mot fiske med giftiga ämnen. Vattenförvaltningsförordningen (2004:660) – krav på att ett åtgärdsprogram ska innehålla åtgärder för att i den mån det är behövligt åstadkomma omprövning av tillstånd till eller villkor för miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet Förordning (2013:254) om användning av organiska lösningsmedel – specifika krav för användning och		egenkontrollprogram efter vad som krävs för miljökvalitetsnormernas uppfyllnad. Arbetet sker fortlöpande både genom tydliga begräsningar i tillstånd och tillsynsutövning och genom rådgivning och information. I tillägg till den reglering av utsläpp från punktkällor som sker genom individuell förprövning med fastställande av begränsningsvärden och försiktighetsmått, finns även generella krav för utsläpp i flera förordningar och föreskrifter som har meddelats med bemyndigande i miljöbalken och som en del av genomförandet av exempelvis industriutsläppsdirektivet. Se även promemoria från regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet) till EU-kommissionen den 31 mars 2025 med svar på formell underrättelse angående artikel 11.3 i direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område, överträdelsenummer 2024/2236.

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
	utsläpp av organiska lösningsmedel. Förordning (2013:255) om produktion av titandioxid – specifika begränsningskrav för verksamheter som producerar titanoxid. Naturvårdsverkets föreskrifter om rening och kontroll av utsläpp av avloppsvatten från tätbebyggelse (NFS 2016:6) – bestämmelser om rening och utsläpp från avloppsreningsverk. Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2021:10) – innehåller bland annat krav på information till tillsyns-myndigheten och krav på sekundärt skydd. Naturvårdsverkets föreskrifter om miljörapport (NFS 2016:8) – alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt miljöbalken ska lämna årlig miljörapport med redovisning av verksamhetens påverkan på miljön med mera. Naturvårdsverkets föreskrifter om deponering, kriterier och förfaranden för mottagning av avfall vid anläggningar för deponering av avfall (NFS 2004:10) – innehåller bestämmelser om kriterier och förfaranden vid mottagning av avfall till deponier, provtagning, mätning, provtagningsmetoder samt bestämmelser om insamling och omhändertagande av deponigas. Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2018:11) om yrkesmässig lagring och behandling av elavfall som omfattas av producentansvar – innehåller bland annat bestämmelser om försiktighetsmått.		

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
h) När det gäller diffusa källor som kan ge upphov till föroreningar, åtgärder för att hindra eller reglera utsläpp av förorenande ämnen. Regleringarna kan vara i form av ett krav på förhandsreglering, till exempel ett förbud mot att förorenande ämnen släpps ut i vattnet, eller ett krav på förhandsprövning eller registrering på grundval av allmänna bindande regler där ett sådant krav inte annars föreskrivs i gemenskapslagstiftningen. Dessa regleringar skall regelbundet ses över och, när så är nödvändigt, uppdateras.	2 kap. miljöbalken – allmänna hänsynsregler om de försiktighetsmått och skyddsåtgärder som ska vidtas vid verksamheter och åtgärder med utsläpp till vatten som kan påverka vattenmiljön negativt. 5 kap. miljöbalken – Det är myndigheters och kommuners ansvar för att miljökvalitetsnormerna följs. En myndighet eller en kommun får inte tillåta att en ny verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller en befintlig verksamhet ändras om det innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller att möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormer äventyras. 6 kap. miljöbalken – ansökan om tillstånd föregås av samråd och miljökonsekvensbeskrivning. 9 kap. miljöbalken – bestämmelser om tillstånds- och anmälningsplikt för miljöfarlig verksamhet. 10 kap. miljöbalken – ansvar för avhjälpande av föroreningsskador och allvarliga miljöskador. 12 kap. 6 § miljöbalken – anmälan för samråd för verksamheter med väsentlig påverkan på naturmiljön. 12 kap. 7–10 §§ miljöbalken – bestämmelser om miljöhänsyn i jordbruket. 14 kap. miljöbalken – bestämmelser om bland annat hantering och spridning av bekämpningsmedel, växtskyddsmedel m.m. 15 kap. miljöbalken – bestämmelser om hantering av avfall, som exempelvis deponering, lagring m.m. 24 kap. miljöbalken – bestämmelser om återkallelse och omprövning av tillstånd och villkor för miljöfarliga verksamheter.	Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 1 – Miljötillsyn Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 3 – Tillsyn av avlopp Havs- och vattenmyndigheten åtgärd 4 – Tillsynsvägledning om små avlopp Jordbruksverket åtgärd 1 – Tillsynsvägledning inom jordbruks- och trädgårdsnäringen Kemikalieinspektionen åtgärd 1 – Förebyggande och informerande åtgärder för att minska utsläpp och spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen Naturvårdsverket åtgärd 2 – Tillsynsvägledning om miljöfarliga verksamheters utsläpp till luft och vatten Naturvårdsverket åtgärd 4 – Tillsynsvägledning om dikesunderhåll och markavvattning Naturvårdsverket åtgärd 5 – Tillsynsvägledning om dagvatten Skogsstyrelsen åtgärd 1 – Tillsyn inom skogsbruket Skogsstyrelsen åtgärd 3 – Utveckling av styrmedel rörande hänsyn till vatten i skogsbruket Länsstyrelserna åtgärd 2 – Vägledning till kommuner om tillsyn, prövning och egenkontroll Länsstyrelserna åtgärd 3 – Miljötillsyn och prövning Länsstyrelserna åtgärd 4 – Tillsyn av vattenverksamhet i väg- och järnvägsnätet Kommunerna åtgärd 2 – Miljötillsyn och prövning	Bestämmelserna om reglering av utsläpp från miljöfarlig verksamhet i 9 kap. miljöbalken omfattar även diffusa källor. I den utsträckning verksamheter med diffusa källor är tillstånds- eller anmälningspliktiga säkerställer miljöbalkens prövningsregler att en kontroll sker av miljöfarliga verksamheter som orsakar diffusa utsläpp. Vilka miljöfarliga verksamheter som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt regleras i miljöprövningsförordningen (2013:251). Diffusa utsläpp regleras även genom generella föreskrifter som meddelas av myndigheter med stöd av bemyndiganden i miljöbalken, t.ex. när det gäller diffusa utsläpp av kväve och fosfor som sker i jordbruksverksamhet. Vissa föreskrifter meddelade av regeringen bryter dessutom igenom tillståndets rättskraft. Av 24 kap. 1 § miljöbalken följer det att ett villkor i ett tillstånd till miljöfarlig verksamhet inte gäller om det finns strängare krav i föreskrifter som har meddelats med stöd av bl.a. 9 kap. 5 § miljöbalken eller föreskrifter som efter den 7 januari 2013 har meddelats av regeringen med stöd av 12 kap. 10 § miljöbalken. En påverkanskälla kan alltså underkastas krav på både förhandsprövning enligt bindande regler samt generella föreskrifter med ytterligare utsläppsbegränsningar. Det sker således en uppdatering av regleringarna av vissa diffusa utsläpp både inom ramen för tillsyn och omprövning enligt miljöbalken och, när så bedöms nödvändigt, inom ramen för den översyn som sker av utsläppsbegränsande bestämmelser.

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
	26 kap. miljöbalken – tillsynsmyndigheten ansvarar för att säkerställa att kraven i miljöbalken och anslutande regleringar följs, exempelvis genom att fortlöpande kontrollera att tillstånd och villkor följs och att krav på tillstånd eller anmälan upprätthålls. Verksamhetsutövare ska genom egenkontroll fortlöpande ha kontroll på verksamhetens påverkan på miljön och vid behov vidta försiktighetsmått och skyddsåtgärder för att begränsa sådan påverkan. Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster – bestämmelser om vattenförsörjning och brukningsavgift för nyttjande. Plan- och bygglagen (2010:900) – bestämmelser om kommunal fysisk planering, inklusive ansvaret för planering av mark- och vattenanvändning med beaktande av allmänna och enskilda intressen. Skogsvårdslagen (1979:429). Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd – tillstånds- eller anmälningsplikt för bland annat verksamheter med hantering av vissa kemiska ämnen, inrättande av enskilda avlopp samt anordnande av gödselstad. Möjlighet för kommuner att meddela föreskrifter om bland annat spridning av gödsel inom eller i anslutning till detaljplanelagt område och skydd för yt- och grundvattentäkter. Möjlighet för Naturvårdsverket att meddela generella föreskrifter om bland annat användning av avloppsslam i jordbruk, lagring, tömning, demontering och annat omhändertagande av skrotbilar samt lagring, förbehandling, återvinning och bortskaffande av avfall som utgörs av elektriska och elektroniska produkter.		Enligt tillsynsbestämmelserna i 26 kap. miljöbalken ska tillsynsmyndigheterna följa upp och kontrollera även verksamheters diffusa påverkan på vattenmiljön, till exempel i form av diffus spridning från industriområden, förorenade områden, jordbruksmark, avloppsledningsnät eller enskilda avlopp. Tillsynsmyndigheterna ska följa upp och kontrollera att verksamheter och åtgärder med tillstånd följer uppställda villkor, men även i övrigt har ansvar för att kontrollera att verksamheter och åtgärder inte genomförs på ett sätt som leder till betydande påverkan på vattenmiljön. Myndigheter och kommuner kan vidta åtgärder genom begräsningar i tillstånd och villkor, inom ramen för sin tillsynsutövning samt genom rådgivning och information. Myndigheter och kommuner ansvarar enligt 5 kap. 3 § miljöbalken för att miljökvalitetsnormer följs, oavsett om en förorening går att härleda till punktkällor eller diffusa källor. Därutöver har verksamhetsutövarna ett ansvar att genomföra egenkontroll så att de själva uppmärksammar vilken påverkan på vattenmiljön deras verksamheter och åtgärder har och de ska även vidta nödvändiga försiktighetsmått, skyddsåtgärder och begränsningar. Genom en systematisk tillsyn av egenkontrollen kan tillsynsmyndigheterna se till att den fungerar som det är tänkt och ger ett bra underlag för förebyggande och förbättrande åtgärdsarbete. Kravet på regelbunden översyn av regleringar av diffusa källor som kan ge upphov till föroreningar införlivas i svensk rätt genom tillsynsmyndighetens skyldighet att bedriva tillsyn över sådana

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
	Miljöprövningsförordning (2013:251). Miljötillsynsförordningen (2011:13). Förordningen (1998:904) om anmälan för samråd - anmälan om samråd göras innan vissa verksamheter eller åtgärder påbörjas. Förordning (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket. Förordning (2025:844) om miljöhänsyn i vattenbruket. Förordningen (2001:512) om deponering av avfall – bestämmelser om försiktighetsmått m.m. vid deponering av avfall. Förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel – bestämmelser om bland annat hantering, användning och spridning av växtskyddsmedel m.m. Förordningen (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer – bestämmelser om hantering av kemiska produkter, vilket bland annat innefattar prioriterade och särskilda förorenande ämnen. Vattenförvaltningsförordning (2004:660) – Krav på att ett åtgärdsprogram ska innehålla åtgärder för att hindra eller reglera diffusa utsläpp av förorenande ämnen. Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2022:3) om bekämpningsmedel. Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2017:7) om kemiska produkter och biotekniska organismer. Naturvårdsverkets föreskrifter om deponering, kriterier och förfaranden för mottagning av avfall vid anläggningar för deponering av avfall (NFS 2004:10) –		verksamheter. En sådan skyldighet föreligger oavsett om verksamheten krävt förprövning för att kunna tillåtas eller inte. Därutöver införlivas kravet på en regelbunden översyn av regleringarna genom bestämmelser om den regelbundna uppdateringen av åtgärdsprogrammet och myndigheters och kommuners skyldighet att vidta åtgärder som behövs enligt åtgärdsprogrammet för att minska diffusa utsläpp. Kravet på nödvändig uppdatering införlivas genom kravet på kommuner och myndigheter att vidta åtgärder enligt ett åtgärdsprogram och deras ansvar för att miljökvalitetsnormerna följs i förening med de verktyg i form av rätt att besluta om generella föreskrifter, förelägga om rättelse samt att ansöka om omprövning eller återkallelse av tidigare meddelade tillstånd. Se även promemoria från regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet) till EU-kommissionen den 31 mars 2025 med svar på formell underrättelse angående artikel 11.3 i direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område, överträdelsenummer 2024/2236.

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
	bestämmelser om deponering av avfall. Naturvårdsverkets kungörelse med föreskrifter om skydd för miljön, särskilt marken, när avloppsslam används i jordbruket (SNFS 1994:2) – bestämmelser om försiktighetsmått, begränsningar och skyddsåtgärder vid spridning av avloppsslam på jordbruksmark. Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel (NFS 2015:2) - bestämmelser om bland annat spridning, utspädning, blandning och påfyllning samt förvaring av växtskyddsmedel. Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av vissa biocidprodukter (NFS 2015:3) - bestämmelser om bland annat försiktighetsmått, informations- och underrättelseskyldighet samt dokumentationsskyldighet vid spridning av vissa biocidprodukter. Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2021:10). Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd (HVMFS 2016:17) om små avloppsanläggningar för hushållsspillvatten. Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (2011:7) till skogsvårdslagen. Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (2013:3) om anmälningsskyldighet för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken om skogsbruksåtgärder. Skogsstyrelsens allmänna råd (2013:1) till 7 kap. 11 § miljöbalken (1998:808) och 6 § förordningen		

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
	(1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2020:2) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket. Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring. Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2014:42) om integrerat växtskydd. Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:35) om utbildning om och tillstånd för användning av växtskyddsmedel.		
i) När det gäller alla andra betydande negativa konsekvenser för den vattenstatus som identifieras enligt artikel 5 och bilaga II, särskilt åtgärder för att se till att vattenförekomsternas hydromorfologiska förhållanden är förenliga med uppnåendet av den ekologiska status som krävs eller god ekologisk potential för vattenförekomster som betecknas som konstgjorda eller kraftigt modifierade. Regleringar för detta ändamål kan vara i form av ett krav på förhandsprövning eller registrering på grundval av allmänna bindande regler där ett sådant krav inte annars	2 kap. miljöbalken – allmänna hänsynsregler om de försiktighetsmått och skyddsåtgärder som ska vidtas vid verksamheter och åtgärder som exempelvis reglering, uppdämning och annan fysisk påverkan på vattenmiljön. 5 kap. miljöbalken – Det är myndigheters och kommuners ansvar för att miljökvalitets-normerna följs. En myndighet eller en kommun får inte tillåta att en ny verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller en befintlig verksamhet ändras om det innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller att möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormer äventyras. 11 kap. miljöbalken – tillstånds- eller anmälningsplikt för vattenverksamheter och särskilda bestämmelserna om omprövning för moderna miljövillkor av vatten-verksamheter för produktion av vattenkraftsel. 24 kap. miljöbalken – bestämmelser om återkallelse och omprövning av tillstånd och villkor för bland annat återföring av avlett yt- och grundvatten och konstgjord infiltration.	Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 1 – Miljötillsyn Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 2 – Tillsyn av vandringshinder Havs - och vattenmyndigheten åtgärd 5 – Tillsynsvägledning om vattenverksamhet Havs- och vattenmyndigheten åtgärd 7 – Nationell strategi för restaurering av föråldrade vattenverksamheter och anläggningar Naturvårdsverket åtgärd 4 – Tillsynsvägledning om dikesunderhåll och markavvattning Skogsstyrelsen åtgärd 1 – Tillsyn inom skogsbruket Skogsstyrelsen åtgärd 3 – Utveckling av styrmedel rörande hänsyn till vatten i skogsbruket Länsstyrelserna åtgärd 2 – Vägledning till kommuner om tillsyn, prövning och egenkontroll	Genom bestämmelser i 11 kap. miljöbalken om tillstånds- och anmälningsplikt för vattenverksamheter har Sverige grundläggande regler som säkerställer att verksamheter med risk för betydande fysisk påverkan på vattenmiljön inte kommer till stånd utan föregående prövning. Det säkerställer en kontroll av var och under vilka förutsättningar sådana verksamheter får komma till stånd. Begreppet vattenverksamhet omfattar olika typer av fysiska förändringar i vattenområden, inklusive uppförande och utrivning av anläggningar; fyllning och pålning; bortledande av vatten; grävning, sprängning eller rensning; andra åtgärder som syftar till att förändra vattnets djup eller läge; samt markavvattning. Huvudregeln är att all vattenverksamhet kräver tillstånd enligt 11 kap. 9 § miljöbalken. För vissa vattenverksamheter med begränsad omfattning

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
föreskrivs i gemenskapslagstiftningen. Dessa regleringar skall regelbundet ses över och, när så är nödvändigt, uppdateras.	26 kap. miljöbalken – tillsynsmyndigheten ansvarar för att säkerställa att kraven i miljöbalken och anslutande regleringar följs, exempelvis genom att fortlöpande kontrollera att tillstånd och villkor följs och att krav på tillstånd eller anmälan upprätthålls. Lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter – anmälningsplikt för vissa vattenverksamheter. Miljötillsynsförordning (2011:13) – Tillsynsmyndigheten för register över alla tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn. Vattenmyndigheternas föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i respektive vattendistrikt. Domstolsverkets föreskrifter om miljöboken (DVFS 2019:12) – Vid varje mark- och miljödomstol ska det föras en förteckning över domstolens avgöranden inom domsområdet i frågor som rör miljöbalken eller lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet och som domstolen avgör som första instans (miljöbok).	Länsstyrelserna åtgärd 3 – Miljötillsyn och prövning Länsstyrelserna åtgärd 4 – Tillsyn av vattenverksamhet i väg- och järnvägsnätet Länsstyrelserna åtgärd 6 – Långsiktigt skydd av vattentäkter Kommunerna åtgärd 2 – Miljötillsyn och prövning Kommunerna åtgärd 3 – Skydd av vattentäkter	gäller i stället anmälningsplikt enligt förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter. Tillstånd eller anmälan behövs inte om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena (11 kap. 12 § miljöbalken). Markavvattning kräver dock alltid tillstånd (11 kap. 13 § miljöbalken. Myndigheter och kommuner ansvarar för att se till att de krav ställs som behövs för att miljökvalitetsnormer för vatten ska kunna följas. Prövning får inte resultera i ett tillstånd som innebär en försämring av kvaliteten på vattenmiljön i strid med försämringsförbudet eller som innebär ett äventyrande av en miljökvalitetsnorm (5 kap. 4 miljöbalken). Inom ramen för prövning och omprövning handlar det om att prövningsmyndigheten ska säkerställa att tillståndet till verksamheten eller åtgärden förses med tillräckligt långtgående villkor eller att inte ge tillstånd. Inom ramen för anmälnings- eller tillståndsärenden handlar det om att förelägga om tillräckligt långtgående försiktighetsmått, förelägga om att söka tillstånd eller vid behov besluta om nödvändiga begränsningar eller förbud. Av tillsynsreglerna i 26 kap. miljöbalken följer att tillsynsmyndigheterna ska följa upp och kontrollera att verksamheter och åtgärder med tillstånd följer uppställda villkor. Tillsyns-myndigheterna har även i övrigt ansvar för att kontrollera att verksamheter och åtgärder inte genomförs på ett sätt som leder till betydande påverkan på vattenmiljön. I 24 kap.

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
			miljöbalken finns bestämmelser om återkallelse och omprövning av tillstånd och villkor. Verksamhetsutövare har också en skyldighet att själva kontrollera verksamheternas påverkan på miljön, och vid behov vidta de försiktighetsmått och skyddsåtgärder som behövs för att undvika betydande negativ påverkan. För vattenkraftverk och dammar finns särskilda regler rörande regelbunden översyn och nödvändiga uppdateringar av regleringar. Dessa regler finns i bestämmelserna om omprövning för moderna miljövillkor av vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel i 11 kap. 27–28 §§ miljöbalken och förordningen om vattenverksamheter. Dessa bestämmelser ska ses tillsammans med tillsynsmyndighetens skyldighet enligt 26 kap. miljöbalken att bedriva tillsyn över vattenverksamheter och möjligheterna till omprövning och återkallelse tidigare än den reglerade tidpunkten under vissa omständigheter. Kravet på regler rörande regelbunden översyn och nödvändiga uppdateringar av regleringar införlivas vidare genom kravet på kommuner och myndigheter att vidta åtgärder enligt ett åtgärdsprogram och deras ansvar för att miljökvalitetsnormerna följs tillsammans med de verktyg som finns i form av rätt att besluta om generella föreskrifter, förelägga om rättelse samt att ansöka om omprövning eller återkallelse av tidigare meddelade tillstånd. Rörande register så för tillståndsmyndigheten register över alla tillstånd (Miljöboken) och tillsynsmyndigheten för register över alla

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
			tillsynsobjekt (Älvan). Se även promemoria från regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet) till EU-kommissionen den 31 mars 2025 med svar på formell underrättelse angående artikel 11.3 i direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område, överträdelsenummer 2024/2236.
j) Ett förbud mot direkta utsläpp av förorenande ämnen till grundvatten (med vissa undantag som inte återges här)	2 kap. miljöbalken – allmänna hänsynsregler om de försiktighetsmått och skyddsåtgärder som ska vidtas vid verksamheter och åtgärder med utsläpp till vatten som kan påverka vattenmiljön negativt. 5 kap. miljöbalken – Det är myndigheters och kommuners ansvar för att miljökvalitets-normerna följs. En myndighet eller en kommun får inte tillåta att en ny verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller en befintlig verksamhet ändras om det innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller att möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormer äventyras. 7 kap. miljöbalken – skydd av områden, exempelvis vattenskyddsområden. 9 kap. miljöbalken – bestämmelser om tillstånds- och anmälningsplikt för miljöfarlig verksamhet (bland annat utsläpp till vatten). 24 kap. miljöbalken – bestämmelser om återkallelse och omprövning av tillstånd och villkor för miljöfarliga verksamheter. 26 kap. miljöbalken – tillsynsmyndigheten ansvarar för att säkerställa att kraven i miljöbalken och anslutande regleringar följs, exempelvis genom att fortlöpande	Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 1 – Miljötillsyn Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 3 – Tillsyn av avlopp Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 4 – Dricksvattenskydd Havs- och vattenmyndigheten åtgärd 4 – Tillsynsvägledning om små avlopp Naturvårdsverket åtgärd 2 – Tillsynsvägledning om miljöfarliga verksamheters utsläpp till luft och vatten Länsstyrelserna åtgärd 2 – Vägledning till kommuner om tillsyn, prövning och egenkontroll Länsstyrelserna åtgärd 3 – Miljötillsyn och prövning Länsstyrelserna åtgärd 6 – Långsiktigt skydd av vattentäkter Kommunerna åtgärd 2 – Miljötillsyn och prövning Kommunerna åtgärd 3 – Skydd av vattentäkter	Utsläpp av förorenande ämnen till grundvatten behöver som regel tillstånd eller anmälas enligt 9 kap. miljöbalken, då sådana utsläpp enligt 9 kap. 1 § anses utgöra miljöfarlig verksamhet. Regleringen i 9 kap. miljöbalken förutsätter i första hand att en individuell prövning ska genomföras för varje enskild miljöfarlig verksamhet. Enligt 9 kap. 5 § miljöbalken finns det däremot möjlighet för regeringen att i syfte att skydda människors hälsa eller miljön, om det framstår som mer ändamålsenligt än beslut i enskilda fall, meddela föreskrifter om förbud, skyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått. Ett exempel på en sådan reglering är 12 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd där det finns ett förbud mot utsläpp i vattenområde av avloppsvatten från vattentoalett eller tätbebyggelse, om avloppsvattnet inte har genomgått längre gående rening än slamavskiljning, såvida det inte är uppenbart att utsläppet kan göras utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön. Därutöver finns det även utrymme, i 9 kap. 6 § miljöbalken, för regering att meddela föreskrifter om

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
	kontrollera att tillstånd och villkor följs och att krav på tillstånd eller anmälan upprätthålls. Verksamhetsutövare ska genom egenkontroll fortlöpande ha kontroll på verksamhetens påverkan på miljön och vid behov vidta försiktighetsmått och skyddsåtgärder för att begränsa sådan påverkan. Industriutsläppsförordningen (2013:250), miljöprövningsförordningen (2013:251) och förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd – bestämmelser om föregående tillståndsprövning eller anmälan för miljöfarlig verksamhet med utsläpp som kan påverka vattenmiljön på ett betydande sätt. Särskilda krav på tillståndsprövning av verksamheter med hantering av kemiska ämnen som kan påverka vattenmiljön negativt. Miljötillsynsförordningen (2011:13) – tillsynsmyndigheterna ska följa upp och kontrollera så att utsläpp till vattenmiljön följer gällande tillstånd och inte påverkar vattenmiljön på ett negativt sätt. Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll – verksamhetsutövare ska genom egenkontroll fortlöpande ha kontroll på verksamhetens påverkan på miljön och vid behov vidta försiktighetsmått och skyddsåtgärder för att begränsa sådan påverkan. Miljöbedömningsförordningen (2017:966) – krav på miljökonsekvensbeskrivningar för bland annat verksamheter med utsläpp till vatten. Vattenförvaltningsförordningen (2004:660) – dricksvatten-förekomster ingår i skyddade områden.		förbud att utan tillstånd eller innan anmälan har gjorts exempelvis släppa ut fasta ämnen om det kan leda till att mark, vattenområde eller grundvatten kan förorenas. Ett exempel på en sådan reglingen är 5 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Enligt bestämmelsen är det förbjudet att utan tillstånd anlägga eller bedriva en miljöfarlig verksamhet i det fall farliga ämnen uppräknade i en bilaga till förordningen ingår eller avses ingå i verksamheten. Ytterligare ett exempel är 1 kap. 3 § miljöprövningsförordningen (2013:251) där det framgår att en verksamhet eller åtgärd som enligt förordningen omfattas av tillståndsplikt inte får bedrivas eller vidtas utan sådant tillstånd som avses i 9 kap. 6 § miljöbalken. Motsvarande bestämmelse för anmälningspliktiga verksamheter eller åtgärder finns i 1 kap. 10 § miljöprövningsförordningen. För varje enligt 7 kap. 21–22 §§ miljöbalken förklarat vattenskyddsområde, vilka ofta omfattar grundvattentäkter, finns det särskilda föreskrifter som kan begränsa vilka verksamheter och utsläpp som får förekomma i området. Sammanfattningsvis är regleringen rörande utsläpp av förororenande ämnen i grundvatten utformad så att det är tillstånds- och anmälningsplikt, samt förbud mot att bedriva tillstånds- och anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter utan tillstånd och anmälan, som säkerställer att direktutsläpp till grundvatten inte sker. Tillsynsmyndigheternas tillsyn enligt 26 kap. miljöbalken ska säkerställa att det inte sker utsläpp

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
	Förordningen (2007:667) om allvarliga miljöskador. Sveriges geologiska undersöknings föreskrifter om kartläggning, riskbedömning och klassificering av status för grundvatten (SGU-FS 2023:1) Sveriges geologiska undersöknings föreskrifter om miljökvalitetsnormer för grundvatten (SGU-FS 2023:2) Vattenmyndigheternas föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i respektive vattendistrikt.		utan föregående prövning inom ramen för ett tillstånds- eller anmälningsärende.
k) I enlighet med åtgärder som vidtas enligt artikel 16, åtgärder för att eliminera förorening av ytvatten genom prioriterade farliga ämnen och för att progressivt minska förorening genom andra ämnen som annars skulle hindra medlemsstaterna från att uppnå de miljömål för ytvattenförekomster som anges i artikel 4.	2 kap. miljöbalken – allmänna hänsynsregler om de försiktighetsmått och skyddsåtgärder som ska vidtas vid verksamheter och åtgärder med utsläpp till vatten som kan påverka vattenmiljön negativt. 5 kap. miljöbalken – Det är myndigheters och kommuners ansvar för att miljökvalitets-normerna följs. En myndighet eller en kommun får inte tillåta att en ny verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller en befintlig verksamhet ändras om det innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller att möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormer äventyras. 6 kap. miljöbalken – bestämmelser om miljödömningar för projekt, planer och program. 9 kap. miljöbalken – bestämmelser om tillstånds- och anmälningsplikt för miljöfarlig verksamhet (bland annat utsläpp till vatten). 10 kap. miljöbalken – bestämmelser om avhjälpande av föroreningsskador och allvarliga miljöskador. 24 kap. miljöbalken – bestämmelser om återkallelse och omprövning av tillstånd och villkor för miljöfarliga verksamheter.	Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 1 – Miljötillsyn Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 3 – Tillsyn av avlopp Naturvårdsverket åtgärd 2 – Tillsynsvägledning om miljöfarliga verksamheters utsläpp till luft och vatten Skogsstyrelsen åtgärd 1 – Tillsyn inom skogsbruket Skogsstyrelsen åtgärd 3 – Utveckling av styrmedel rörande hänsyn till vatten i skogsbruket Länsstyrelserna åtgärd 2 – Vägledning till kommuner om tillsyn, prövning och egenkontroll Länsstyrelserna åtgärd 3 – Miljötillsyn och prövning Länsstyrelserna åtgärd 6 – Långsiktigt skydd av vattentäkter Länsstyrelserna åtgärd 10 – Prioritering av åtgärdsarbetet med förorenade områden Kommunerna åtgärd 2 – Miljötillsyn och prövning	De prioriterade ämnena med etablerade gränsvärden på EU-nivå har förts in i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om klassificering och miljökvalitetsnormer i ytvattenförekomster. Dessa gränsvärden ska vattenmyndigheterna använda när de klassificerar och bestämmer kvalitetskrav för kemisk ytvattenstatus. Miljökvalitetsnormerna för kemisk status ska följas av myndigheter och kommuner genom prövning och tillsyn. En myndighet eller en kommun får inte tillåta att en ny verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller en befintlig verksamhet ändras om det innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller att möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormer äventyras enligt 5 kap. 4 § miljöbalken. Det ger myndigheter och kommuner möjlighet att ställa särskilt långtgående krav på begränsningar av utsläpp av prioriterade ämnen. Inom ramen för arbetet med avhjälpande av föroreningsskador i förorenade områden genomförs omfattande åtgärder för att begränsa påverkan av prioriterade ämnen. En huvuddel av de

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
	26 kap. miljöbalken tillsynsmyndigheten ansvarar för att säkerställa att kraven i miljöbalken och anslutande regleringar följs, exempelvis genom att fortlöpande kontrollera att tillstånd och villkor följs och att krav på tillstånd eller anmälan upprätthålls. Verksamhetsutövare ska genom egenkontroll fortlöpande ha kontroll på verksamhetens påverkan på miljön och vid behov vidta försiktighetsmått och skyddsåtgärder för att begränsa sådan påverkan. Industriutsläppsförordningen (2013:250), miljöprövningsförordningen (2013:251) och förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd – bestämmelser om föregående tillståndsprövning eller anmälan för miljöfarlig verksamhet med utsläpp som kan påverka vattenmiljön på ett betydande sätt. Särskilda krav på tillståndsprövning av verksamheter med hantering av kemiska ämnen som kan påverka vattenmiljön negativt. Miljötillsynsförordningen (2011:13) – tillsynsmyndigheterna ska följa upp och kontrollera så att utsläpp till vattenmiljön följer gällande tillstånd och inte påverkar vattenmiljön på ett negativt sätt. Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll - verksamhetsutövare ska genom egenkontroll fortlöpande ha kontroll på verksamhetens påverkan på miljön och vid behov vidta försiktighetsmått och skyddsåtgärder för att begränsa sådan påverkan. Miljöbedömningsförordningen (2017:966) – krav på miljökonsekvensbeskrivningar för bland annat verksamheter med utsläpp till vatten.	Kommunerna åtgärd 3 – Skydd av vattentäkter	efterbehandlingsprojekt som pågår omfattar sådana åtgärder mot prioriterade ämnen. Flera myndigheter arbetar med att förbättra kunskap och vägledningar så att tillämpningen kan bli mer anpassad, effektiv och ändamålsenlig. Inom vattenskyddsområden bör beslutande myndigheter och kommuner meddela föreskrifter med begränsningar av verksamheter och åtgärder som medför risk för utsläpp av prioriterade ämnen.

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
	Vattenförvaltningsförordningen (2004:660) – miljökvalitetsnormer för kemisk ytvattenstatus är gränsvärdesnormer. Förordningen (2007:667) om allvarliga miljöskador. Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten (HVMFS 2019:25). Vattenmyndigheternas föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i respektive vattendistrikt.		
l) Alla åtgärder som krävs för att hindra betydande spill av förorenande ämnen från tekniska installationer, och för att hindra och/eller minska konsekvenserna av oavsiktliga föroreningsincidenter exempelvis på grund av översvämning, bl.a. genom system för att upptäcka eller varna för sådana händelser, inklusive i händelse av olyckor som inte rimligtvis kunnat förutses, alla lämpliga åtgärder för att minska risken för akvatiska ekosystem.	2 kap. miljöbalken – allmänna hänsynsregler om de försiktighetsmått och skyddsåtgärder som ska vidtas vid verksamheter och åtgärder med utsläpp till vatten som kan påverka vattenmiljön negativt. 6 kap. miljöbalken – bestämmelser som miljökonsekvensbedömningar för projekt, planer och program. 7 kap. miljöbalken – bestämmelser om skyddade områden, inklusive möjligheten att besluta om miljöskyddsområden i vissa fall. 9 kap. miljöbalken – bestämmelser om miljöfarlig verksamhet, bland annat möjlighet att förelägga verksamhetsutövare att ansöka om tillstånd för vissa verksamheter. 10 kap. miljöbalken – bestämmelser om avhjälpande av föroreningsskador och allvarliga miljöskador. 11 kap. miljöbalken – tillstånds- eller anmälningsplikt för vattenverksamheter. 26 kap. miljöbalken – tillsynsmyndigheterna har ansvar för att dels arbeta förebyggande, dels agera vid	Havs- och vattenmyndigheten åtgärd 2 – Vägledning om dricksvattenskydd och vattenförsörjning Länsstyrelserna åtgärd 2 – Vägledning till kommuner om tillsyn, prövning och egenkontroll Länsstyrelserna åtgärd 3 – Miljötillsyn och prövning Länsstyrelserna åtgärd 6 – Långsiktigt skydd av vattentäkter Kommunerna åtgärd 2 – Miljötillsyn och prövning Kommunerna åtgärd 3 – Skydd av vattentäkter	Flera miljöförfattningar innehåller bestämmelser som syftar till att direkt och indirekt förebygga och minska effekter av olyckor och incidenter. Huvudregeln är att miljöfarliga verksamheter och vattenverksamheter omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt 9 och 11 kap. miljöbalken med tillhörande förordningar. Ett tillstånd kan förenas med villkor och då huvudregeln är att en individuell prövning ska ske blir villkoren specifika för den tillståndssökande verksamheten. En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet besluta om de förelägganden om försiktighetsmått och förbud som behövs för att reglerna ska följas enligt 26 kap. 9 § miljöbalken. Grunden för föreläggande eller förbud kan vara att ett visst beslut har överträtts i något avseende. Även om en verksamhet inte är tillståndspliktig får tillsynsmyndigheten, enligt 9 kap. 6 a § miljöbalken, förelägga en verksamhetsutövare att ansöka om tillstånd, om verksamheten medför risk för betydande föroreningar eller andra betydande olägenheter för

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
	olyckstillbud och incidenter som kan förorsaka skada eller olägenhet för miljön. Bestämmelserna om egenkontroll lägger också ansvar på den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd, att både förebygga risken för och minska effekten av olyckor och incidenter. 29 kap. miljöbalken – straffbestämmelser och förverkande. 30 kap. miljöbalken – bestämmelser om miljösanktionsavgift vid vissa fall av överträdelse av bestämmelser eller villkor för verksamheter. 32 kap. miljöbalken – bestämmelser om skadestånd för miljöskador under vissa förutsättningar. Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Plan- och bygglag (2010:900). Sjölagen (1994:1009). Lag (2006:263) om transport av farligt gods. Förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll – bestämmelser om rutiner, dokumentation m.m. för att säkerställa att verksamhetsutövare har kontroll över sin verksamhet och dess påverkan på miljön. Miljöbedömningsförordningen (2017:966) – krav på miljökonsekvensbeskrivningar för bland annat verksamheter med utsläpp till vatten. Miljötillsynsförordningen (2011:13) - tillsynsmyndigheterna ska följa upp och kontrollera verksamheter och åtgärder som kan medföra risker för		människors hälsa eller miljön. Ett föreläggande eller förbud kan förenas med vite enligt 26 kap. 14 § miljöbalken. Under vissa förutsättningar kan tillståndsmyndigheter även återkalla tillstånd. Kommunerna kan i sin planläggning, planering och ärendehantering enligt plan- och bygglagen (2010:900) begränsa eller förbjuda verksamheter som vid olyckor och tillbud riskerar spridning av föroreningar. Vid planläggning och i andra ärenden enligt plan- och bygglagen ska miljökvalitetsnormerna för vatten följas enligt 2 kap. 10 § plan- och bygglagen. I 7 kap. miljöbalken finns bestämmelser om skyddade områden, exempelvis naturreservat, strandskydd och vattenskyddsområden. Sådana områden anses vara extra skyddsvärda och omfattas därför av särskilda skyddsbestämmelser. I 7 kap. 19–20 §§ miljöbalken finns även bestämmelser om miljöskyddsområden vilka utgör större mark- eller vattenområden som regeringen pekat ut då områdena kräver särskilda föreskriver om exempelvis skyddsåtgärder på grund av föroreningar. Den grundläggande ansvarsregeln för miljöskador finns i 2 kap. 8 § miljöbalken. Enligt bestämmelsen ska alla som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som medfört skada eller olägenhet för miljön ansvara till dess skadan eller olägenheten har upphört för att den avhjälps i den omfattning som anses skälig enligt 10 kap. miljöbalken. I 10 kap. miljöbalken finns regler för verksamheter som orsakar miljöskador med

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
	negativ påverkan på vattenmiljön. Förordning (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Förordningen (2012:259) om miljösanktionsavgifter. Förordningen (2009:956) om översvämningsrisker. Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (MSBFS 2015:8). Livsmedelsverkets föreskrifter om åtgärder mot sabotage och annan skadegörelse riktad mot dricksvattenanläggningar (LIVSFS 2008:13). Naturvårdsverkets föreskrifter om betalning av miljösanktionsavgifter (NFS 2012:10).		bestämmelser om ansvar och avhjälpande genom exempelvis efterbehandling. Skadeståndsregler för vissa miljöskador finns i 32 kap. miljöbalken. I 10 kap. sjölagen (1994:1009) finns bestämmelser om ansvar för oljeskador från fartyg. Skadeståndsreglerna syftar till att både vara repetitiva och preventiva. För vissa överträdelser ska tillsynsmyndigheten besluta om skyldighet att betala en administrativ *miljösanktionsavgift* enligt 30 kap. miljöbalken. Kompletterande bestämmelser om miljösanktionsavgifter finns i förordningen (2012:259) om miljösanktionsavgifter och i Naturvårdsverkets föreskrifter om betalning av miljösanktionsavgifter (NFS 2012:10). Syftet med avgiften är att verka avskräckande och därmed bidra till att upprätthålla hög standard i miljöpåverkande verksamheter. Därutöver finns det även straffbestämmelser om bland annat miljöbrott i 29 kap. miljöbalken och såväl uppsåtliga som oaktsamma gärningar omfattas av bestämmelserna. I lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen) finns bestämmelser som specifikt syftar till att förebygga allvarliga kemikalieolyckor och att begränsa följderna av sådana olyckor för människors hälsa och miljön. Lagen kompletteras av förordningen (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesoförordningen). Myndigheten för civilt försvar och länsstyrelsen är tillsynsmyndigheter och ansvarar för att Sevesolagen

Grundläggande åtgärd enligt artikel 11.3 b-l	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
			och Sevesoförordningen följs. Länsstyrelsen ska besluta om en tillsynsplan för de verksamheter som omfattas av Sevesolagen och utifrån tillsynsplanen utarbeta ett tillsynsprogram för varje verksamhet enligt 18 § Sevesolagen. Tillsynsplanen ska uppdateras årligen enligt 14 § MSBFS 2015:8 föreskrifter om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. I lag (2006:263) om transport av farligt gods finns bestämmelser som syftar till att förebygga, hindra och begränsa att transporter av farligt gods orsakar skador på liv, hälsa och miljö. Förordningen (2009:956) om översvämningsrisker syftar till att minska ogynnsamma följder av översvämningar för människors hälsa och miljön.

1.5. Samlad redovisning för artikel 11.4 vattendirektivet

De kompletterande åtgärderna enligt artikel 11.4 är de åtgärder som behöver genomföras, utöver de grundläggande åtgärderna, för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. I Bilaga VI del B till vattendirektivet finns en icke-uttömmande förteckning över kompletterande åtgärder. I Tabell 3 nedan listas de åtgärder i åtgärdsprogrammet för vatten 2028–2033 som kopplar till artikel 11.4 och Bilaga VI del B.

Tabell 3. Samlad redovisning för artikel 11.4 vattendirektivet

Tabellen visar de exempel på kompletterande åtgärder enligt artikel 11.4 och Bilaga VI del B i vattendirektivet som har kopplingar till åtgärder i åtgärdsprogrammet för vatten 2028–2033.

Kompletterande åtgärd enligt artikel 11.4 och Bilaga VI del B vattendirektivet	Åtgärd riktad till myndighet eller kommun i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
(iii) Ekonomiska eller fiskala styrmedel	Havs- och vattenmyndigheten åtgärd 8 – Lokal och regional åtgärdssamordning Havs- och vattenmyndigheten åtgärd 9 – Fysiska åtgärder med medel från LOVA Jordbruksverket åtgärd 5 – Fysiska åtgärder med medel från den gemensamma jordbrukspolitiken Naturvårdsverket åtgärd 3 – Tillsynsvägledning om förorenade områden Naturvårdsverket åtgärd 7 – Fysiska åtgärder med medel från LONA Länsstyrelserna åtgärd 9 – Prioritering av ersättning för övergödningsåtgärder Länsstyrelserna åtgärd 10 – Prioritering av åtgärdsarbetet med förorenade områden	Genom miljöbalkens regler om att förorenaren/nyttjaren ska betala sin miljöpåverkan, och vattentjänstlagens regler om att vattenförsörjning och avloppsvattenhantering ska finansieras genom brukaravgifter (VA-taxa), har Sverige i stort sett kostnadstäckning för miljöpåverkan. För efterbehandling av äldre förorenande verksamheter eller aktiviteter där det inte finns någon ansvarig verksamhetsutövare, kommer emellertid staten eller kommunerna att stå för kostnaderna. Genom krav på att myndigheter ska fördelar bidrag till åtgärder på ett sådant sätt att prioritering görs till områden med påverkan på vatten säkerställs att åtgärder genomförs på rätt plats för att uppfylla miljökvalitetsnormerna.
(iv) Framförhandlade överenskommelser	Kemikalieinspektionen åtgärd 1 – Förebyggande och informerande åtgärder för att minska utsläpp och spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen Läkemedelsverket åtgärd 1 – Påverkan från läkemedel Naturvårdsverket åtgärd 6 – Europeiskt luftvårdsarbete och nationella luftvårdsprogrammet Transportstyrelsen åtgärd 1 – Minskad spridning av miljöfarliga ämnen från sjöfart	Genom att myndigheter arbetar aktivt i olika internationella samarbeten och EU-samarbeten och får till miljömässiga överenskommelser kan exempelvis depositionen av miljöbelastande ämnen från internationella källor minskas.

Kompletterande åtgärd enligt artikel 11.4 och Bilaga VI del B vattendirektivet	Åtgärd riktad till myndighet eller kommun i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
(xiii) Projekt för återställande	Havs- och vattenmyndigheten åtgärd 1 – Vägledning om kalkning Havs- och vattenmyndigheten åtgärd 7 – Nationell strategi för restaurering av föråldrade vattenverksamheter och anläggningar Länsstyrelserna åtgärd 10 – Prioritering av åtgärdsarbetet med förorenade områden Länsstyrelserna åtgärd 11 – Prioritering av kalkning Länsstyrelserna åtgärd 12 – Prioritering av områdesskydd och restaureringar	
(xv) Kunskapshöjande projekt	Boverket åtgärd 1 – Planläggning, prövning och tillsyn enligt plan- och bygglagen Havs- och vattenmyndigheten åtgärd 3 - Vägledning om internbelastning Jordbruksverket åtgärd 2 – Rådgivning om näringsläckage, växtskyddsmedel och vattenverksamhet Jordbruksverket åtgärd 3 – Information och rådgivning om markavvattningsanläggningars funktion Jordbruksverket åtgärd 4 – Information och kunskapsförmedling om översvämning Kemikalieinspektionen åtgärd 1 – Förebyggande och informerande åtgärder för att minska utsläpp och spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen Läkemedelsverket åtgärd 1 – Påverkan från läkemedel Naturvårdsverket åtgärd 1 – Vägledning om förorenat avfall och massor Statens geotekniska institut åtgärd 1 – Utvärdera metoder för sanering av förorenad mark Sveriges geologiska undersökning åtgärd 1 – Rådgivning om sulfidhaltigt berg och jord Skogsstyrelsen åtgärd 2 – Information och kunskapsförmedling inom skogsbruket Trafikverket åtgärd 1 – Kunskapsunderlag om vägars och järnvägars påverkan Transportstyrelsen åtgärd 1 – Minskad spridning av miljöfarliga ämnen från sjöfart Länsstyrelserna åtgärd 8 – Rådgivning om påverkan från jordbruk Regionerna åtgärd 2 – Stärka miljöperspektivet i läkemedelskommittéernas arbete	Det är viktigt att myndigheter kontinuerligt arbetar med kunskapshöjande projekt och vägledning för att öka medvetandet om påverkan från olika verksamheter på vattenmiljön, planering och åtgärder. En ökad kunskap och förståelse leder till att branscher och allmänhet visar större miljöhänsyn vilket leder till minskad påverkan på vattenmiljöer så att miljökvalitetsnormerna för vatten följs. Myndigheter, länsstyrelser och kommuner arbetar löpande med vägledning, rådgivning, information och andra kompetens- och kunskapshöjande projekt.

Kompletterande åtgärd enligt artikel 11.4 och Bilaga VI del B vattendirektivet	Åtgärd riktad till myndighet eller kommun i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
(xvii) Andra relevanta åtgärder	Alla myndigheter åtgärd 1 – Rapportering Alla centrala myndigheter åtgärd 1 – Övergripande planering för åtgärdsprogrammens genomförande Havs- och vattenmyndigheten åtgärd 7 – Nationell strategi för restaurering av föråldrade vattenverksamheter och anläggningar Havs- och vattenmyndigheten åtgärd 6 – Tillsynsvägledning om och metodstöd för vattenlevande invasiva främmande arter Havs- och vattenmyndigheten åtgärd 8 – Lokal och regional åtgärdssamordning Läkemedelsverket åtgärd 1 – Påverkan från läkemedel Myndigheten för civilt försvar åtgärd 1 – Stöd för upphandling och inköp av släckskum Upphandlingsmyndigheten åtgärd 1 – Stöd för upphandling av brandskum Länsstyrelserna åtgärd 1 – Övergripande planering för åtgärdsprogrammens genomförande Länsstyrelserna åtgärd 7 – Planläggning, prövning och tillsyn enligt plan- och bygglagen Länsstyrelserna åtgärd 5 – Tillsyn av invasiva främmande arter Regionerna åtgärd 1 – Vattenfrågor i regionalt utvecklingsarbete Region åtgärd 3 – Regional fysisk planering enligt plan- och bygglagen Kommunerna åtgärd 1 – Förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammens genomförande Kommunerna åtgärd 4 – Planläggning, prövning och tillsyn enligt plan- och bygglagen Kommunerna åtgärd 5 – Hänsyn till miljökvalitetsnormer och skydd av kvaliteten på dricksvatten i vattentjänstplaner och andra planer inom VA-området Kommunerna åtgärd 6 – Dioxiner från småskalig förbränning	Rapporteringen från ansvariga myndigheter och kommuner genomförs årligen och följer upp åtgärdsgenomförandet vilket leder till en adaptiv vattenförvaltning. För att säkerställa att miljökvalitetsnormerna för vatten följs är det viktigt att myndigheter och kommuner arbetar med planer, vägledning och samverkan med berörda parter för att minska påverkan på vattenmiljöer och få till åtgärder där det finns risk att miljökvalitetsnormerna för vatten inte kan följas på grund av sådan påverkan.

1.6. Samlad redovisning för artikel 11.6 vattendirektivet

Tabell 4 nedan visar vattendirektivets krav enligt artikel 11.6 vattendirektivet och de svenska författningar som i huvudsak har kopplingar till kraven i artikeln.

Artikel 11.6 fanns med i den ursprungliga versionen av vattendirektivet från år 2000 och har inte ändrats sedan dess. År 2008 tillkom däremot havsmiljödirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (Ramdirektiv om en marin strategi)) som har ett starkare fokus på den marina miljön än vattendirektivet. Detta beskrivs närmare i tabell 4 nedan. Se även kapitel 2 Havsmiljödirektivet i *Bilaga II Integrering och koordinering med andra EU-direktiv och förordningar*.

I tabell 4 redogörs det även för vilka åtgärder i åtgärdsprogrammet för vatten 2028–2033 som kopplar till artikel 11.6 samt en kompletterande kommentar rörande hur den svenska lagstiftningen uppfyller kraven i artikeln.

Tabell 4. Samlad redovisning för artikel 11.6 vattendirektivet

Tabellen visar vattendirektivets krav enligt artikel 11.6 och de svenska författningar som i huvudsak har kopplingar till kraven i artikeln. Därutöver redogörs det för vilka åtgärder i Åtgärdsprogrammet för vatten 2028–2033 som kopplar till artikeln samt en kompletterande kommentar rörande hur den svenska lagstiftningen uppfyller kraven.

Åtgärder enligt artikel 11.6	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd riktad till myndighet eller kommun i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
Vid genomförandet av grundläggande åtgärder ska medlemsstaterna vidta alla lämpliga åtgärder för att föroreningen av marina vatten inte skall öka.	2 kap. miljöbalken – allmänna hänsynsregler om de försiktighetsmått och skyddsåtgärder som ska vidtas vid verksamheter och åtgärder med utsläpp till vatten som kan påverka vattenmiljön/den marina miljön negativt. 5 kap. miljöbalken – Det är myndigheters och kommuners ansvar för att miljökvalitets-normerna följs. 7 kap. miljöbalken – skydd av områden. 9 kap. miljöbalken – bestämmelser om tillstånds- och anmälningsplikt för miljöfarlig verksamhet (bland annat utsläpp till vatten). 11 kap. miljöbalken – tillstånds- eller anmälningsplikt för vattenverksamheter. 24 kap. miljöbalken – bestämmelser om återkallelse och omprövning av tillstånd och villkor för miljöfarliga verksamheter. 26 kap. miljöbalken – tillsynsmyndigheten ansvarar för att säkerställa att kraven i miljöbalken och anslutande regleringar följs, exempelvis genom att fortlöpande kontrollera att tillstånd och villkor följs och att krav på tillstånd eller anmälan upprätthålls. Verksamhet-sutövare ska genom egenkontroll fortlöpande ha kontroll	Grundläggande åtgärder i Åtgärdsprogram för vatten 2028–2033 som bidrar till att nå miljökvalitetsnormerna för havsmiljön: Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 1 – Miljötillsyn Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 3 – Tillsyn av avlopp Havs- och vattenmyndigheten åtgärd 4 – Tillsynsvägledning om små avlopp Havs - och vattenmyndigheten åtgärd 5 – Tillsynsvägledning om vattenverksamhet Havs - och vattenmyndigheten åtgärd 7 – Nationell strategi för restaurering av föråldrade vattenverksamheter och anläggningar Jordbruksverket åtgärd 1 – Tillsynsvägledning inom jordbruks- och trädgårdsnäringen Kemikalieinspektionen åtgärd 1 – Förebyggande och informerande åtgärder för att minska utsläpp och spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen Naturvårdsverket åtgärd 1 – Vägledning om förorenat avfall och massor	Som det redogörs för i Tabell 2 ovan finns det krav på förhandsprövning, genom tillstånds- eller anmälningsförfarande, av både miljöfarlig verksamhet (9 kap. miljöbalken) och vattenverksamhet (11 kap. miljöbalken). Tillstånds- eller anmälningsförfarandet säkerställer en kontroll av var och under vilka villkor verksamheter får komma till stånd och bedrivas. Kraven rörande tillstånds- eller anmälningsplikt för miljöfarliga verksamheter eller vattenverksamheter gäller även för verksamheter som påverkar marina vatten. Tillsynsbestämmelserna i 26 kap. miljöbalken, tillsammans med bestämmelser i 24 kap. miljöbalken om återkallelse och omprövning av tillstånd och villkor, innebär att tillsynsmyndigheterna fortlöpande ska bedöma om verksamheter har tillräckliga villkor och bedrivs i enlighet med miljöbalkens bestämmelser. Tillsynsmyndigheten har möjlighet att förelägga om ytterligare försiktighetsmått eller förbud i frågor som inte omfattas av tillståndet eller, om det är påkallat, begära omprövning av tillståndet. Tillsynsmyndigheten arbetar även för att anpassa egenkontrollprogram efter vad som krävs för miljökvalitetsnormernas uppfyllnad. Arbetet sker fortlöpande både genom tydliga begräsningar i tillstånd och tillsynsutövning och genom rådgivning och information. Tillsynsmyndigheten ansvarar också för att se till att tillstånd söks för verksamheter som inte har tillstånd. I tillägg till den reglering som sker genom förprövning med fastställande av begränsningsvärden och försiktighetsmått, finns även generella krav för utsläpp i flera förordningar och föreskrifter som har meddelats med bemyndigande i miljöbalken. Enligt 5 kap. 3 § miljöbalken är det myndigheters och kommuners

Åtgärder enligt artikel 11.6	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd riktad till myndighet eller kommun i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
	på verksamhetens påverkan på miljön och vid behov vidta försiktighetsmått och skyddsåtgärder för att begränsa sådan påverkan. Havsmiljöförordning (2010:1341) - Reglerar förvaltningen av kvaliteten på havsmiljön (havsmiljöförvaltning). Förordningen syftar till att upprätthålla eller nå en god miljöstatus i havsmiljö. Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2012:18) om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljökvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön. Vattenförvaltningsförordning (2004:660) – bestämmelser rörande förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön, bland annat särskilda krav rörande skyddade områden som även kan vara marina områden. Vattenmyndigheternas föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i respektive distrikt.	Naturvårdsverket åtgärd 2 – Tillsynsvägledning om miljöfarliga verksamheters utsläpp till luft och vatten Naturvårdsverket åtgärd 3 – Tillsynsvägledning om förorenade områden Naturvårdsverket åtgärd 5 – Tillsynsvägledning om dagvatten Skogsstyrelsen åtgärd 1 – Tillsyn inom skogsbruket Länsstyrelserna åtgärd 2 – Vägledning till kommuner om tillsyn, prövning och egenkontroll Länsstyrelserna åtgärd 3 – Miljötillsyn och prövning Länsstyrelserna åtgärd 4 – Tillsyn av vattenverksamhet i väg- och järnvägsnätet Länsstyrelserna åtgärd 10 – Prioritering av åtgärdsarbetet med förorenade områden Kommunerna åtgärd 2 – Miljötillsyn och prövning Grundläggande åtgärder i Åtgärdsprogram för vatten 2028–2033 med särskild koppling till Åtgärdsprogram för havet 2028–2033: Kemikalieinspektionen åtgärd 1 – Förebyggande och informerande åtgärder för att minska utsläpp och spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen Naturvårdsverket åtgärd 2 – Tillsynsvägledning om miljöfarliga verksamheters utsläpp till luft och vatten	ansvar för att miljökvalitetsnormerna följs. År 2008 tillkom havsmiljödirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (Ramdirektiv om en marin strategi)) som har ett starkare fokus på den marina miljön än vattendirektivet. Havsmiljödirektivet är implementerat i Sverige genom bland annat havsmiljöförordningen (2010:1341) och Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2012:18) om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljökvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön. Dessa författningar reglerar havsmiljöförvaltning och syftar till att upprätthålla eller nå en god miljöstatus i havsmiljön. Parallellt med Åtgärdsprogram för vatten 2028–2033 finns även ett Åtgärdsprogram för havet 2028–2033. Flera åtgärder i dessa åtgärdsprogram har nära koppling till varandra då påverkan på inlandsvatten och kustvatten även påverkar havet och vice versa. Alla åtgärder i Åtgärdsprogram för vatten 2028–2033 som exempelvis syftar till att minska påverkan från utsläppande verksamheter har till sin natur även en positiv inverkan på havsmiljön eftersom en minskad påverkan uppströms även innebär en minskad påverkan nedströms och slutligen även på havet och den marina miljön.

Åtgärder enligt artikel 11.6	Koppling till svensk lagstiftning	Åtgärd riktad till myndighet eller kommun i Åtgärdsprogram 2028–2033	Kompletterande kommentar
Utan hinder av befintlig lagstiftning får tillämpningen av grundläggande åtgärder inte på några villkor, varken direkt eller indirekt, leda till ökad förorening av ytvatten. Detta krav ska inte gälla om det skulle leda till ökad förorening av miljön som helhet.	2 kap. miljöbalken – allmänna hänsynsregler om de försiktighetsmått och skyddsåtgärder som ska vidtas vid verksamheter och åtgärder med utsläpp till vatten som kan påverka vattenmiljön negativt. 5 kap. miljöbalken – Det är myndigheters och kommuners ansvar för att miljökvalitets-normerna följs. En myndighet eller en kommun får inte tillåta att en ny verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller en befintlig verksamhet ändras om det innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller att möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormer äventyras. 6 kap. miljöbalken – bestämmelser om miljödömningar för projekt, planer och program. 9 kap. miljöbalken – bestämmelser om tillstånds- och anmälningsplikt för miljöfarlig verksamhet (bland annat utsläpp till vatten). 11 kap. miljöbalken – tillstånds- eller anmälningsplikt för vattenverksamheter. 24 kap. miljöbalken – bestämmelser om återkallelse och omprövning av tillstånd och villkor för miljöfarliga verksamheter. 26 kap. miljöbalken tillsynsmyndigheten ansvarar för att säkerställa att kraven i miljöbalken och anslutande regleringar följs, exempelvis genom att fortlöpande kontrollera att tillstånd och villkor följs och att krav på tillstånd eller anmälan upprätthålls. Verksamhetsutövare ska genom egenkontroll fortlöpande ha kontroll på verksamhetens påverkan på miljön och vid behov vidta försiktighetsmått och skyddsåtgärder för att begränsa sådan påverkan.	Försvarsinspektören för hälsa och miljö åtgärd 1 – Miljötillsyn Havs - och vattenmyndigheten åtgärd 5 – Tillsynsvägledning om vattenverksamhet Naturvårdsverket åtgärd 2 – Tillsynsvägledning om miljöfarliga verksamheters utsläpp till luft och vatten Skogsstyrelsen åtgärd 1 – Tillsyn inom skogsbruket Länsstyrelserna åtgärd 2 – Vägledning till kommuner om tillsyn, prövning och egenkontroll Länsstyrelserna åtgärd 3 – Miljötillsyn och prövning Kommunerna åtgärd 2 – Miljötillsyn och prövning	Som det redogörs för i Tabell 2 ovan finns det krav på förhandsprövning, genom tillstånds- eller anmälningsförfarande, av både miljöfarlig verksamhet (9 kap. miljöbalken) och vattenverksamhet (11 kap. miljöbalken). Tillstånds- eller anmälningsförfarandet säkerställer en kontroll av var och under vilka villkor verksamheter får komma till stånd och bedrivas. Tillsynsbestämmelserna i 26 kap. miljöbalken, tillsammans med bestämmelser i 24 kap. miljöbalken om återkallelse och omprövning av tillstånd och villkor, innebär att tillsynsmyndigheterna fortlöpande ska bedöma om verksamheter har tillräckliga villkor och bedrivs i enlighet med miljöbalkens bestämmelser. Tillsynsmyndigheten har möjlighet att förelägga om ytterligare försiktighetsmått eller förbud i frågor som inte omfattas av tillståndet eller, om det är påkallat, begära omprövning av tillståndet. Tillsynsmyndigheten arbetar även för att anpassa egenkontrollprogram efter vad som krävs för miljökvalitetsnormernas uppfyllnad. Arbetet sker fortlöpande både genom tydliga begräsningar i tillstånd och tillsynsutövning och genom rådgivning och information. Tillsynsmyndigheten ansvarar också för att se till att tillstånd söks för verksamheter som inte har tillstånd. I tillägg till den reglering som sker genom förprövning med fastställande av begränsningsvärden och försiktighetsmått, finns även generella krav för utsläpp i flera förordningar och föreskrifter som har meddelats med bemyndigande i miljöbalken. Enligt 5 kap. 3 § miljöbalken är det myndigheters och kommuners ansvar att miljökvalitetsnormerna följs. Enligt 5 kap. 4 § miljöbalken får en myndighet eller en kommun inte tillåta att en ny verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller en befintlig verksamhet ändras om det innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller att möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormer äventyras.